

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ
ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ

**«Οι ταραχές στην Εγγύς Ανατολή και η μάχη της Γερμανίας κατά
του μίσους και της βίας»**

**Μετάφραση και σχολιασμός δύο ομιλιών του Φρανκ Βάλτερ
Στάινμαϊερ, πρώην Υπουργού Εξωτερικών και νυν Προέδρου της
Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας**

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

ΠΡΩΤΟΣ ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΕΝΤΡΩΤΗΣ,
ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ: ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΒΡΑΪΛΑ

ΦΟΙΤΗΤΗΣ

ΚΑΡΟΛΙΔΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

Ξ2017047

ΚΕΡΚΥΡΑ, ΙΟΥΛΙΟΣ 2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος.....	5
Εισαγωγή.....	6
1. Πρωτότυπα Κείμενα.....	7
1.1. Ομιλία πρώτη – 1.02.2016 (Erste Rede)	
“Deutschland, Israel und die Umbrüche im Nahen Osten“ - Rede von Außenminister Frank-Walter Steinmeier an der Akademie der Wissenschaften und der Literatur in Mainz.....	7
1.2. Ομιλία δεύτερη – 10.03.2016 (Zweite Rede)	
Diskussionsveranstaltung "Gemeinsam gegen Hass und Gewalt – Kommunalpolitiker nicht allein lassen!"	14
2. Μεταφράσματα.....	21
2.1. Ομιλία πρώτη – 1.02.2016	
«Η Γερμανία, το Ισραήλ και οι αναταραχές στην Εγγύς Ανατολή» - Λόγος του τότε Υπουργού Εξωτερικών Φράνκ Βάλτερ Στάινμαϊερ στην Ακαδημία Επιστημών και Λογοτεχνίας στο Μάιντς.....	21
2.2. Ομιλία Δεύτερη – 10.03.2020	
Διοργάνωση συζήτησης «Ενωμένοι κατά του μίσους και της βίας- Δεν αφήνουμε μόνους τους πολιτικούς της τοπικής αυτοδιοίκησης».....	29
3. Μεταφραστικός σχολιασμός.....	36
3.1. Εισαγωγή.....	36
3.2. Ανάλυση ΚΠ (Κειμένων Πηγής).....	37
3.2.1. Είδος ΚΠ.....	37
3.2.2. Λειτουργίες ΚΠ και ΚΣ (Κειμένων Στόχου).....	38

3.2.3. Σκοπός ΚΠ.....	39
3.3. Σύγκριση ΚΠ και ΚΣ.....	40
3.4. Μεταφραστικά Προβλήματα και Επίλυσή τους.....	41
3.4.1. Πραγματολογικά Προβλήματα.....	41
3.4.2. Πολιτισμικά Προβλήματα.....	42
3.4.3. Γλωσσικά Προβλήματα.....	43
3.4.4. Ιδιάζοντα Προβλήματα.....	44
Επίλογος – Συμπεράσματα.....	45
Βιβλιογραφία.....	47

Πρόλογος

Το παρόν αποτελεί την πτυχιακή εργασία του προπτυχιακού φοιτητή Χρήστου Καρολίδη, του Τμήματος Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου και αφορά την μετάφραση και τον σχολιασμό δύο πολιτικών λόγων του Φρανκ Βάλτερ Στάινμαϊερ. Ο πρώτος λόγος είναι από το 2016, από όταν δηλαδή ο Στάινμαϊερ ήταν Υπουργός Εξωτερικών της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, και αφορά τις αναταραχές στην Εγγύς Ανατολή και ο δεύτερος λόγος είναι από το 2020, από την θητεία του ως Πρόεδρος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, και αφορά τις εκφάνσεις μίσους και βίας εναντίον των πολιτικών της τοπικής αυτοδιοίκησης. Όσον αφορά στο επικοινωνιακό πλαίσιο, τα κείμενα μεταφράστηκαν από το γερμανικά στα ελληνικά και σχολιάστηκαν βάσει της λειτουργικής προσέγγισης της Christiane Nord. Τα κείμενα επιλέχθηκαν λόγω της σημασίας που φέρουν τα θέματα αυτά στην γερμανική κοινωνία και για τον λόγο αυτό είναι σημαντικό να εστιάσουμε στον τρόπο με τον οποίο αντέδρασε ο Φρανκ Βάλτερ Στάινμαϊερ και μετέπειτα στον τρόπο με τον οποίο αντέδρασε και όλη η Γερμανία. Στόχος είναι να καταλάβουμε γιατί τα δύο αυτά θέματα συνδέονται και πως εν τέλει συνδέονται αυτά και τι σημαίνουν για τη Γερμανία και τη γερμανική κοινωνία στο σύνολό της. Ακολουθούν τα πρωτότυπα κείμενα, τα μεταφράσματά τους και τέλος ο σχολιασμός των μεταφρασμάτων.

Εισαγωγή

Στα τελευταία 100 χρόνια, η γερμανική ιστορία κατάφερε να κρατήσει έναν πρωταγωνιστικό ρόλο στο παγκόσμιο γίγνεσθαι, κυρίως με αρνητικό, οπωσδήποτε όμως και με θετικό τρόπο. Έχοντας προκαλέσει και χάσει δύο παγκόσμιους πολέμους μέσα στον εικοστό αιώνα, πολλοί θα θεωρούσαν ότι η Γερμανία θα είχε καταρρεύσει πλέον ως έθνος, όχι μόνον στρατιωτικά εξαιτίας των ανθρώπινων και υλικών απωλειών, αλλά και ηθικά, καθώς, μετά την αποκάλυψη του Ολοκαυτώματος, οι πολίτες της χώρας ένοιωσαν σε μικρό ή μεγάλο βαθμό ταπεινωμένοι απέναντι στην παγκόσμια κοινότητα, μιας και οι δράστες του αφανισμού έξι περίπου εκατομμυρίων Εβραίων ήταν ομοεθνείς τους.

Η ροή της ιστορίας, όμως, είχε, και προφανώς έχει ακόμα, πολλά κεφάλαια για το γερμανικό έθνος. Η περίφημη γερμανική πειθαρχία, αρχικά με την οικονομική στήριξη των νικητών του Δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου (σχέδιο Μάρσαλ) και στη συνέχεια μέσα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, έγινε στις δεκαετίες που ακολούθησαν μετά τη λήξη του παραπάνω πολέμου το όχημα, για να ανακάμψει το γερμανικό έθνος πολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά. Σημαντικότερο όλων αυτών, όμως, ήταν το γεγονός ότι το ίδιο το έθνος προχώρησε στην αυτοκριτική του, τόσο δικάζοντας και καταδικάζοντας αυτούς που πρωτοστάτησαν και συμμετείχαν στο Ολοκαύτωμα όσο και προσφέροντας πραγματικό και ουσιαστικό χέρι φιλίας στο μετέπειτα ιδρυθέν κράτος του Ισραήλ.

Φτάνοντας πια στις αρχές τις νέας χιλιετίας, πενήντα και πλέον χρόνια μετά τη λήξη του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, είναι γεγονός ότι οι δημοκρατικές αρχές διαπνέουν το σύνολο της γερμανικής κοινωνίας, η οποία καλείται να αντιμετωπίσει ένα νέο κίνδυνο εκτροχιασμού της, την παρουσία στις τάξεις της ριζοσπαστικοποιημένων ατόμων, είτε από λόγους θρησκείας (φανατικούς ισλαμιστές, κυρίως) είτε από λόγους έλλειψης ενσυναίσθησης προς τα κύματα προσφύγων και μεταναστών από εμπόλεμες χώρες της εγγύς και της μέσης Ανατολής. Το γερμανικό έθνος, από «θύτης» του Ολοκαυτώματος μετατρέπεται, μέσα στο έδαφός του, σε «θύμα» άγριου φανατισμού ριζοσπαστών κάθε φυλής, ακόμη και Γερμανών πολιτών, οι οποίοι, με ακραίες συμπεριφορές μίσους και βίας, ακόμη και με δολοφονίες πολιτικών της τοπικής αυτοδιοίκησης, προσπαθούν να κάμψουν το δημοκρατικό συναίσθημα της γερμανικής κοινωνίας μέσα από την πρόκληση φόβου. Οι ηγετικές φυσιογνωμίες της χώρας, όμως, όπως ο άλλοτε Υπουργός Εξωτερικών και νυν Πρόεδρος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας

Φρανκ Βάλτερ Στάινμαϊερ, μένοντας σταθερά προσανατολισμένοι στα δημοκρατικά ιδεώδη, κρατούν γερά το τιμόνι της χώρας.

Στους παρακάτω δύο λόγους που εκφώνησε ο Στάινμαϊερ, τον πρώτο το 2016 με την ιδιότητα του Υπουργού των Εξωτερικών και σε ακροατήριο με πολλούς ισραηλινούς στις τάξεις του, το δε δεύτερο το 2020 με την ιδιότητα του Προέδρου της Δημοκρατίας και σε κατά βάση γερμανικό ακροατήριο, αποτελούμενο κυρίως από πολιτικούς της τοπικής αυτοδιοίκησης, αυτό που διαφαίνεται ξεκάθαρα, όπως θα διαπιστώσουμε αμέσως μετά την ανάγνωση των κειμένων των δύο ομιλιών του Στάινμαϊερ, είναι ό,τι, υπό τη δική του ηγεσία και πολιτική, η Γερμανία έχει και θα έχει σταθερά δημοκρατικό προσανατολισμό, όσα εμπόδια και αν βρεθούν στο δρόμο της.

1. Πρωτότυπα Κείμενα

1.1. Erste Rede

“Deutschland, Israel und die Umbrüche im Nahen Osten“ - Rede von Außenminister Frank-Walter Steinmeier an der Akademie der Wissenschaften und der Literatur in Mainz

1.02.2016 - Rede

(Es gilt das gesprochene Wort)

Sehr geehrte Frau Ministerpräsidentin, liebe Malu Dreyer,

sehr geehrter Herr Professor Wilhelm,

meine Damen und Herren,

vor rund 50 Jahren, an einem heißen Tag im August 1965, traf Rolf Pauls, ein ehemaliger Wehrmachtsoffizier, den israelischen Staatspräsidenten Salman Shasar in Jerusalem. Pauls übergab ihm sein Beglaubigungsschreiben. Er war der nun erste deutsche Botschafter in Israel.

Zur etwa gleichen Zeit, in diesem Sommer vor 50 Jahren, endete in Frankfurt am Main die Beweisaufnahme im ersten Auschwitz-Prozess.

Und während Präsident Shasar, Botschafter Pauls und Israels Außenministerin Golda Meir in Jerusalem mit großer Vorsicht die gemeinsame Gestaltung der Zukunft begannen, rief die aufgebrachte Menge vor dem Präsidentenpalast: „Nazi“, „Pauls raus“ und „Sechs Millionen mal nein“. Demonstranten, darunter viele ehemalige KZ-Insassen, durchbrachen schließlich die Absperrung und kesselten den Wagen von Pauls ein. Die israelische Polizei musste einschreiten, um den Feind von einst zu schützen.

Das war die Stimmung damals auf den Straßen Jerusalems, in den ersten Wochen der diplomatischen Beziehungen zwischen Deutschland und Israel.

Und heute? Fünf Jahrzehnte später?

Ich möchte Ihnen dazu eine zweite Geschichte erzählen, eine persönliche.

Im letzten Mai hatte ich die große Ehre in Jerusalem zu sein, bei einer Zeremonie an der Hebrew University auf dem Scopus-Berg, nur wenige Kilometer von dem Ort entfernt, an dem Rolf Pauls damals den israelischen Präsidenten traf. Ich bekam dort die Ehrendoktorwürde verliehen.

Auch dies war ein heißer Tag. Im Publikum saßen junge israelische Studenten. Aber es saßen dort auch Überlebende des Holocaust.

Menschen, die die Hölle von Auschwitz überlebt hatten. Und es saß dort der damalige israelische Staatspräsident Shimon Peres. Peres, der große Staatsmann. Peres, dessen geliebter Großvater Rabbi Zwi Meltzer von den Nazis ermordet worden war. Die Nazis hatten den Rabbi und seine Gemeinde in der Stadt Wischnewo in die Synagoge gezwungen, die Tür verriegelt und Feuer gelegt. Von der Gemeinde blieb nur Asche.

Peres, der Enkel des geliebten Rabbis, der in den Flammen starb, hatte mich nun zur Hebrew University begleitet. Er war gekommen, um dem deutschen Außenminister an diesem besonderen Tag zu gratulieren. Und er tat es von Herzen. Als Partner, als Freund.

Das hat mich sehr berührt.

Dass diese einzigartige Freundschaft, die Deutschland und Israel heute verbindet, möglich ist – 70 Jahre nach dem Menschheitsverbrechen der Shoah - das erfüllt mich mit tiefer Dankbarkeit und Freude. Es ist wahrhaftig wie ein Wunder!

Möglich wurde dieses Wunder, weil das Volk der Opfer dem Volk der Täter die Hand reichte. Und weil das Volk der Täter, weil wir Deutsche uns zu unserer Schuld und unserer Verantwortung bekannten. Und uns immer noch bekennen.

Dieses dunkelste Kapitel deutscher Geschichte prägt unser Selbstverständnis und wird für immer untrennbar mit unserem Land verbunden bleiben. Unter Geschichte kann man keinen Schlussstrich ziehen. Deswegen ist es unsere Verantwortung, aufzustehen gegen jede Form von Antisemitismus und Diskriminierung!

Meine Damen und Herren,

ich bin froh, dass das jüdische Leben in Deutschland heute wieder blüht! Bei uns werden wieder Rabbiner ordiniert. Im letzten Sommer haben junge Sportler in Berlin die größte jüdische Sportveranstaltung Europas, die Makkabiade, gefeiert.

Und es ist nicht übertrieben zu sagen, dass die Verbindungen zwischen Deutschen und Israelis heute enger und lebendiger sind als je zuvor. Auch hier in Rheinland-Pfalz, so hast Du es mir berichtet, liebe Malu Dreyer. Und vielleicht wirst Du gleich noch mehr dazu sagen. Schüler aus Speyer, Westerburg oder Neuwied besuchen regelmäßig Freunde in Israel. Wissenschaftler in Mainz, Trier und Koblenz forschen und arbeiten gemeinsam mit israelischen Kollegen. Der Austausch ist eng, die Verbindungen vielschichtig. Genau diese Lebendigkeit haben wir im zurückliegenden Jubiläumsjahr mit Veranstaltungen in ganz Deutschland und Israel gefeiert. Und zwar nicht mit politischen Reden (nicht nur! Ihnen bleibt das heute Abend leider nicht erspart). Sondern mit Konzerten, mit Parties, bei Lesungen mit Schriftstellern, auf Open Days deutsch-israelischer Start-Ups.

Auch politisch sind wir in den letzten 50 Jahren gemeinsam einen erstaunlichen Weg gegangen: aus einem vorsichtigen, von Misstrauen geprägten Verhältnis hat sich eine enge Partnerschaft entwickelt.

Jedes Jahr kommen wir mit den israelischen und deutschen Regierungsmitgliedern um einen großen Tisch zusammen und diskutieren Politik, gemeinsame Projekte. In wenigen Tagen ist es wieder so weit in Berlin. Diese Treffen sind für uns kein höfliches diplomatisches Routineprogramm. Es wird dabei oft auch heiß diskutiert, das will ich nicht verheimlichen. Doch genau das zeichnet eben auch eine enge Freundschaft aus: Das offene Wort! Dass wir, auch wenn wir nicht einer Meinung sind – und gerade dann – im engen Dialog bleiben.

Das gilt zum Beispiel dann, wenn wir den Eindruck haben, dass neue Gesetze eine Einschränkung für die NGO-Landschaft in der demokratischen israelischen Gesellschaft bedeuten könnten. Für uns ist klar, dass der Austausch unserer Zivilgesellschaften, wie sie die deutschen politischen Stiftungen im Ausland fördern, sinnvoll und wichtig ist!

Ein offenes Wort mit unseren israelischen Partnern, das gilt aber auch für Fragen, die unseren Umgang mit Israels Nachbarn in der Region betreffen.

Ich sage es ganz eindeutig: Für diese und jede deutsche Bundesregierung ist klar: Israels Sicherheit ist für uns nicht verhandelbar – das ist eine Prämisse unserer Politik.

Wie wir dies sicherstellen, darüber sind wir nicht immer einer Meinung, wie zum Beispiel mit Blick auf das iranische Atomprogramm.

Die Wiener Vereinbarung ist aus unserer Sicht ein historischer Erfolg der Diplomatie. Und wenn Sie diese großen Worte aus dem Munde eines sonst doch eher nüchternen Ostwestfalen hören, dann verstehen Sie vielleicht, wie bedeutend dieses Übereinkommen ist: Nach über 10 Jahren des Konflikts, in denen wir mehr als einmal am Rande einer militärischen Auseinandersetzung waren, ist die Gefahr einer atomaren Aufrüstung in der Region auf absehbare Zeit gebannt! Nach 10 Jahren! Ich verrate Ihnen ein kleines Geheimnis: Ich bin vor wenigen Wochen 60 Jahre alt geworden. Auch für jemanden in meinem gehobenen Alter sind 10 Jahre eine lange Zeit!

Wir sind der Überzeugung, dass das Abkommen für Israel und die Region ein eindeutiges Mehr an Sicherheit bringt. Und genau dies zu erreichen, hat uns bei den Verhandlungen motiviert. Trotzdem nehmen wir die Skepsis Israels gegenüber der Vereinbarung ernst. Wir werden genauestens auf die vollständige Implementierung achten.

Auch nach dem Nuklear-Deal ist Iran nicht in kurzer Zeit zu einem normalen Partner geworden. Die Menschenrechtslage, die iranischen Aktivitäten in der Region - die Unterstützung des Assad-Regimes in Syrien oder der Hisbollah in Libanon - verurteilen wir aufs Schärfste.

Aber wir sehen auch gesellschaftliche Entwicklung in Iran. Die bevorstehenden Parlamentswahlen Ende Februar sind eine wichtige Weichenstellung. Ein Gradmesser für die Chance einer weiteren gesellschaftlichen und politischen Öffnung des Landes.

Das Nuklearabkommen hat bewiesen, dass selbst in tief sitzenden, komplexen Konflikten, die von Misstrauen überlagert werden, eine Lösung möglich ist. Und damit hat das Abkommen auch einen neuen Blick auf Handlungsspielräume innerhalb der Region eröffnet, auf die Lösung der komplexen Krisen in Israels Nachbarschaft.

Der grausame Konflikt in Syrien hat mehr als 11 Millionen Menschen aus ihrer Heimat vertrieben. Viele sind in die Nachbarländer geflohen, andere weiter nach Europa, viele zu uns nach Deutschland.

Die Geschichten, die sie aus ihrer Heimat erzählen, sind verstörend, erschreckend. In 5 Jahren des Blutvergießens sind über 250.000 Menschen zu Tode gekommen. In vielen Teilen des Landes herrscht Krieg, Terror und Gewalt.

Und klar ist doch: Nur wenn Krieg und Gewalt in Syrien, im Krisenbogen von Libyen bis Irak ein Ende haben, dann haben Menschen wieder eine Perspektive, eine Zukunft in ihrer Heimat! Und nur dann werden auch auf lange Sicht die Flüchtlingszahlen bei uns zu Hause wieder runtergehen! Deswegen ist unsere Arbeit an politischen Lösungen für den Mittleren Osten so wichtig!

Und deswegen ist es so ungeheuer wichtig, dass wir jetzt endlich – zum ersten Mal – einen Prozess zustande gekriegt haben – den sogenannten Wiener Prozess, bei dem alle Akteure an einem Tisch sitzen, die am Tisch sitzen müssen für eine Lösung in Syrien: Russland und die USA, die Türkei, Iran und Saudi Arabien. Und wir: die Europäer. Dorthin zu gelangen war mühsam, war schwierig. Und genau deswegen ist die derzeitige neue Eskalation zwischen Riad und Teheran so gefährlich. Weil wir diesen wichtigen Prozess nicht aufs Spiel setzen dürfen! Deshalb werde ich morgen erneut in die Region aufbrechen, und mich sowohl in Teheran als auch in Riad mit aller Kraft dafür einsetzen, dass die Gesprächsfäden nicht abreißen.

Umso wichtiger ist es jetzt, die direkten Gespräche zwischen Delegationen des syrischen Regimes und der Opposition in Genf zu führen. Nur dort kann letztlich die Zukunft des Landes – in der Assad keine Rolle mehr zu spielen hat – verhandelt werden.

Ich glaube nicht, dass diese Gespräche schnell zu einer politischen Lösung führen werden. Aus meiner Sicht wäre schon viel gewonnen, wenn es am Anfang gelänge, zumindest Waffenpausen

zu vereinbaren, mit dem Ziel, humanitäre Zugänge zu den vielen belagerten Ortschaften in Syrien zu schaffen.

Denn darum geht es am Ende: den Menschen in Syrien Lebensperspektiven zu geben und sie nicht auch noch zu Vertriebenen werden zu lassen.

Meine Damen und Herren,

Ob mit Blick auf den Atomkonflikt mit dem Iran, auf Libyen oder Syrien – Die Arbeit hin zu politischen Prozessen ist der Kern unserer deutschen Bemühungen im Mittleren Osten.

Dafür ist es nötig, dass wir auch mit schwierigen Partnern reden. Natürlich verstehe ich die Skepsis in der Öffentlichkeit, wenn es um Länder wie Saudi-Arabien geht. Natürlich dürfen wir nicht wegschauen, wenn es um Menschenrechte, um Hinrichtungen oder um Extremismus geht.

Die Frage ist aber, welche Schlussfolgerungen wir daraus ziehen. Außenpolitik passiert nicht aus der Sofaecke. Die Augen verschließen, Rollläden runter, Abschottung von den Problemen der Welt – Das kann für uns keine Option sein. Wenn wir etwas erreichen wollen, müssen wir auch den Kontakt zu schwierigen Partnern suchen. Denn am Ende gibt es politische Prozesse nur dort, wo Menschen miteinander reden.

Das gilt auch für Israel. Und damit bin ich nach dieser Tour durch die Region zurück in Israel selbst. Die Welle von Gewalt, die wir dort derzeit erleben, in Israel, im Westjordanland in Gaza, besorgt uns sehr. Es ist furchtbar, dass Menschen in Angst leben müssen, auf der Straße Opfer wahlloser Gewalt zu werden.

Israel hat jedes Recht, seine Bevölkerung vor Angriffen zu schützen. Doch am Ende gilt auch für das Verhältnis zwischen Israelis und Palästinensern, was ich bereits gesagt haben: nur ein politischer Prozess wird diesen jahrzehntelangen Konflikt beenden. Und ohne einen politischen Horizont wird die Gewalt aus dem Leben von Israelis und Palästinensern nicht verschwinden.

Es gilt ja heute fast schon als naiv von Frieden zu sprechen, aber das ist unsere Vision für die Zukunft: eine gerechte und umfassende Lösung für den Konflikt. Eine Lösung mit zwei Staaten, in der Israel und ein souveränes und lebensfähiges Palästina in Frieden und Sicherheit leben und sich gegenseitig anerkennen.

Siedlungen, auch das sage ich hier ganz klar, behindern den Fortgang des Friedensprozesses und gefährden die Grundlagen der Zwei-Staaten-Lösung. Der Siedlungsbau in den besetzten Gebieten verstößt gegen Völkerrecht.

Es stimmt: Es ist nicht leicht, aus einer Spirale des gegenseitigen Misstrauens herauszufinden. Um die Richtung zu ändern, brauchen beide Seiten Mut zu schwierigen Entscheidungen!

Auch wir können von außen nur unterstützen, was vor Ort vorhanden ist. Wir unterstützen das Nahostquartett. Und wir unterstützen dessen Vorschlag, dass beide Seiten die Maßnahmen umsetzen, die in bestehenden Abkommen schon angelegt sind.

Wir sind nicht naiv, was die Komplexität der Fragen betrifft, die in diesem Konflikt seit Jahrzehnten auf dem Tisch liegen.

Das erfahre ich selbst übrigens derzeit nicht nur bei meinen Gesprächen mit israelischen und palästinensischen Partnern, in Regierungsbüros oder Konferenzzentren.

Aber Skepsis und Frustration dürfen kein Grund zum Aufgeben sein. Im Gegenteil!

Und es gibt etwas, dass mich optimistisch stimmt: Es ist die Tatsache, dass hier bei uns und in Israel eine Generation heranwächst, die in allen Gesellschaftsbereichen von Wirtschaft bis Kultur vernetzt ist. Eine Generation, die kritische Fragen stellt – auch an die Politik der eigenen und der jeweils anderen Regierung. Vor allem aber eine Generation, die neugierig ist aufeinander und auf die Welt; die international denkt und lebt.

Wenn ich auf diese Generation schaue – dann weiß ich, so unfriedlich die Welt auch sein mag: Unsere deutsch-israelische Hoffnung von Versöhnung und Verständigung war nicht naiv und sie wird es auch morgen nicht sein!

1.2. Zweite Rede

Diskussionsveranstaltung "Gemeinsam gegen Hass und Gewalt – Kommunalpolitiker nicht allein lassen!"

Zwickau, 10. März 2020

Mein erster Dank gilt heute der Stadt Zwickau. Als Sie, liebe Frau Oberbürgermeisterin, 2018 bei uns in Berlin zu Gast waren und wir über die Lage bedrohter Amts- und Mandatsträger in Kommunen gesprochen haben, wollten wir bei der bedrückenden Analyse nicht stehenbleiben. Wir wollten Kontakt halten und Unterstützung finden. Vor zwei Jahren noch, bei geringerer öffentlicher Sensibilität, war das kein leichtes Unterfangen.

Ein Jahr später wurde der Kasseler Regierungspräsident Walter Lübcke ermordet, und auf das Entsetzen folgten intensive, wichtige Debatten – auch erneut bei uns in Bellevue mit einer ganzen Reihe von Bürgermeistern und Gemeinderäten, die Hass und Bedrohung am eigenen Leib erfahren hatten. Viele Journalisten konnten kaum glauben, welche Anfeindungen landauf, landab schon gang und gäbe waren. Die Diskussionen darüber sollten nicht versanden, weshalb wir uns damals zu einer Fortsetzung hier im Rathaus verabredet haben.

Binnen nur weniger Monate folgten weitere Attentate, weitere Opfer: zwei Tote in Halle und nur eine Holztür, die ein Blutbad in einer voll besetzten Synagoge verhindern konnte; zehn Tote in

Hanau und so viele Verwundete – an Körper und Seele –, für die nach dieser rassistischen Tattat nichts mehr ist wie zuvor; neunzig Verletzte einer Tat in Volkmarsen, deren Hintergrund wir noch nicht genau kennen.

Es gibt keinen Zweifel mehr: Deutschland hat ein massives Problem mit Hass und Gewalt. Es zeigt sich nicht flächendeckend in den Kriminalstatistiken, aber es offenbart sich mit Vorfällen, die uns wahrlich alarmieren müssen. Dazu gehören rechtsextremistische Verschwörungen, wie sie hier in Sachsen mit "Revolution Chemnitz" aufgedeckt wurden. Dazu gehören Netzwerke, die sich – wie bei der jüngsten Razzia gesehen – über mehrere Bundesländer erstrecken oder ihre Wurzeln einst im Ausland hatten. Aber dazu gehören auch, und deshalb sind wir heute hier, Hass und Gewalt ganz unmittelbar vor der eigenen Haustür, in Ihrer eigenen Bürgersprechstunde, meine Damen und Herren.

Das Spektrum dabei ist denkbar weit. Es reicht von Verunglimpfungen per E-Mail bis hin zu dem, was eindeutig in die Hände des Verfassungsschutzes gehört. Die Angriffe sind mal ideologisch, mal einfach von rasender Wut getrieben. Und sie betreffen Vertreterinnen und Vertreter aller Parteien, Menschen mit und ohne Migrationshintergrund, Menschen mit und ohne religiöse Überzeugung, Menschen im Osten wie im Westen unseres Landes. So unterschiedlich die Phänomene im Einzelnen sind, sie gedeihen in demselben gefährlichen Klima, das die Rathäuser und Parlamente genauso wie die Schulhöfe und Internetforen erreicht hat. Ein Klima der Empörung und Enthemmung, ein Klima der Herabsetzung und des Hasses, ein Klima, das wir nicht länger hinnehmen dürfen.

An all diesen Orten, in all diesen Momenten braucht es jetzt vor allem unser gemeinsames, klares Nein. Niemand darf mehr sagen: Das betrifft mich nicht. Und niemand darf mehr schweigen. Ich finde, die sogenannte schweigende Mitte war zu lange ruhig, obwohl wir wissen: Sie existiert, es gibt sie, diese Mehrheit von Menschen in unserem Land, die friedlich zusammenleben will und Gewalt eindeutig verurteilt. Aber genau diese Mehrheit muss eben lauter werden.

Ich bin sehr dankbar, dass heute vom Achtklässler bis zum über Achtzigjährigen so viele gekommen sind. Unsere Botschaft heißt: Wir bleiben nicht still. Wir stellen uns gemeinsam gegen den Hass.

Lassen Sie mich dort beginnen, wo Sie, liebe Kommunalpolitiker, Ihre Arbeit tun – in Reinsdorf oder Sindelfingen, all den Orten, aus denen Sie heute angereist sind. Dort sorgen Sie dafür, dass Glasfaserkabel verlegt oder Integrationsbeiräte angehört werden. Sie gratulieren dem Mittelständler zum Betriebsjubiläum oder der A-Jugend zur Meisterschaft. Sie sind fast überall, vor allem da, wo man Sie braucht. Und das, was Ihre Arbeit so wertvoll und unverzichtbar macht – die Bürgernähe –, genau das begründet auch Ihre Verwundbarkeit.

In den allermeisten Fällen haben Sie keinen Personenschutz und keine gepanzerten Fahrzeuge. Die Ehrenamtlichen von Ihnen haben auch keine eigene Fachabteilung, die sie beraten könnte. Und wenn es hart auf hart kommt, stehen Sie ganz allein auf dem Bürgersteig. Was mir Betroffene erzählen, reicht vom Eierwurf über Fäkalien im Briefkasten bis hin zu Fällen wie dem, wo der Galgen im Vorgarten einer Bürgermeisterin bereits aufgestellt war. Viele Täter bleiben anonym oder äußern sich aus der Distanz. Andere brüllen frei heraus, was oder wen sie weghaben wollen.

Natürlich gab es auch früher Vorkommnisse, Streit mit dem Bürgermeister am Stammtisch, das ist ja nichts Neues, gelegentlich auch die Prügelei im Bierzelt. Jüngst jedoch haben die Übergriffe ein Ausmaß und eine Häufigkeit erreicht, die für mich nur eine Schlussfolgerung erlauben: Wir dürfen nicht zulassen, dass Kommunalpolitikerinnen und -politiker in unserem Land zu Fußabtretern der Frustrierten werden. Wir brauchen all die Menschen, die bereit sind, Verantwortung vor Ort zu übernehmen und zu tragen. Sie sind das Fundament, auf dem das Gebäude der Demokratie ruht. Deshalb: Wir müssen Zivilität verteidigen, Anstand und Vernunft zurückgewinnen.

Das wird nicht über Nacht gelingen, wer wüsste das besser als Sie. Da gibt es den Reichsbürger, der auf offener Straße mit seinen Waffen prahlt. Aber da gibt es auch die früher ganz unauffälligen Nachbarn, den Hausbesitzer, der auf dem Amt wegen seiner Anliegerkosten ausrastet, oder den Untermieter, der im Jobcenter plötzlich sein Messer zieht. Zu viele, die sich nie selbst engagieren, aber über die schimpfen, die sich engagieren für die Stadt oder für die Region.

Wenn ich von Bedrohungen in der Kommunalpolitik rede, denke ich auch an die Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter in den Verwaltungen, die Selbstverteidigungskurse besuchen, besuchen müssen, oder wegen Erschöpfung aufgeben. Nicht alle sind so hart betroffen, aber Sie alle erleben es in Ihrem Alltag, dass die Grenze zwischen dem Sagbaren und dem Unsäglichen sich immer weiter verschiebt. Und die Grenze des daraus folgenden Handelns für manche offenbar auch.

Nur ein kleiner Teil dieses ganzen Panoramas geht in polizeiliche Statistiken ein, wird nach Straf- oder Zivilrecht geahndet. Weil gar nicht erst Anzeige erstattet wird. Weil keine Zeugen da sind. Oder weil kein gesetzlicher Tatbestand greift.

Viele Formen der Bedrohung liegen tatsächlich unter der Schwelle des Justiziablen. Doch sie liegen über der Schwelle dessen, was Menschen aushalten können, ohne irgendwann müde zu werden. Mit Sätzen wie "ich weiß, wo Deine Tochter zur Schule geht" wird auch für diejenigen, die lange ausgehalten haben, ein Limit erreicht. Einige Fälle von Rücktritten sind inzwischen bekannt geworden.

Deutlich höher wird allerdings die Zahl derer vermutet, die sich ohne Angabe von Gründen nicht zur Wiederwahl stellen, wenn ein kommunales Amt zu besetzen ist. Manche tun es still und heimlich, um nicht als gescheitert oder als Nestbeschmutzer in die Ortsgeschichte einzugehen. Andere haben Angst, ihre Situation mit medialer Öffentlichkeit zu verschlimmern.

Die Frage, in welcher Form man die Bedrohung von Kommunalpolitikern publik machen sollte, hat auch mich lange beschäftigt. Ich bin dem Deutschen Städtetag, dem Deutschen Landkreistag und dem Deutschen Städte- und Gemeindebund sehr dankbar, dass wir zusammen überlegt haben, was der richtige Weg sein könnte. Einerseits möchte man der Geltungssucht der Täter keine Bühne bereiten und damit gar Trittbrettfahrer animieren. Andererseits – und das ist meine tiefe Überzeugung – muss man Probleme benennen, auch öffentlich benennen, um sie zu lösen. Die Herausforderung, vor der wir hier stehen, bewältigen wir nur mit einer breiten Allianz, mit öffentlicher Unterstützung, deshalb das Wort "gemeinsam" auf der Einladungskarte.

Es stimmt mich zuversichtlich, wenn ich auf die vergangenen zwei Jahre zurückschaue, dass doch etwas in Bewegung gekommen ist. In meinem politischen Leben habe ich etliche Themenkonjunkturen erlebt, aber für die jüngste Entwicklung bin ich wirklich dankbar: Die Medien berichten seit vergangenem Sommer häufiger. Der Bundestag diskutiert gerade den Entwurf eines "Gesetzes zur Bekämpfung des Rechtsextremismus und der Hasskriminalität", der unter anderem eine Änderung von Paragraph 188 des Strafgesetzbuches vorsieht; Kommunalpolitiker würden damit künftig ausdrücklich als "Personen des politischen Lebens" geschützt. Auch gegen digitale Hetze will die Bundesregierung schärfer vorgehen, das Bundeskriminalamt baut eine zentrale Meldestelle für Hasspostings auf. Und in immer mehr

Ländern werden spezialisierte Staatsanwaltschaften oder andere Anlaufstellen eingerichtet, wie wir nachher auf dem Podium hören werden.

Die Demokratie muss sich wehren können gegen ihre Feinde, und sie muss diese Wehrhaftigkeit auch zeigen.

Es wird dauern, bis die Maßnahmen in der Praxis greifen. Und vielleicht werden wir nächstes Jahr diskutieren, wo nachgelegt werden muss. Entscheidend ist jedoch: Es gibt eine große politische Übereinkunft, dass die nötigen Finanzen, die nötigen Strukturen bereitgestellt werden, um Hass und Gewalt wirksam zu begegnen. Und ich bin sicher, wir werden im Laufe der Zeit noch mehr Instrumente brauchen, um die strategisch angelegten Manipulationen im Netz aufzudecken und die, die im Schutz der Anonymität, mit Fake Accounts oder auf geschlossenen Kommunikationsplattformen ihr demokratiezerstörerisches Werk betreiben, zu entlarven.

Unser heutiges Podium soll auch diesen Prozess des Umgangs mit digitaler Hetze widerspiegeln, deshalb war es mir wichtig, dort nicht nur den Problemen Gehör zu verschaffen, sondern auch den Lösungen. Beispielhaft – beispielgebend, möchte ich sagen – haben wir je eine Stimme der Strafverfolgungsbehörden, der Wissenschaft und der Zivilgesellschaft eingeladen. Und wir haben Zeit eingeplant, um viele weitere aus dem Saal zu Wort kommen zu lassen, sei es mit eigenen Erfahrungen oder Vorschlägen.

Ich hoffe, dass wir neben der Strafverfolgung ausführlich über Prävention reden werden. Der politischen Bildung kommt eine große Rolle zu, wenngleich sie oft kleingeredet oder unterschätzt wird. Auch damit haben wir uns in den vergangenen Jahren intensiv beschäftigt und versucht, den politischen Bildnern den Rücken zu stärken.

Zahlreiche Initiativen der Zivilgesellschaft sind dabei, gegen die gefährlichen Trends, die ich gerade beschrieben habe, anzuarbeiten. Wenn man mit den Aktiven spricht, stellt man schnell fest, dass sich die Probleme der Kommunalpolitiker mit den Erlebnissen vieler anderer haupt- und ehrenamtlich Engagierter überschneiden. Feuerwehr und Polizei zum Beispiel haben sich zu einer Kampagne zusammengeschlossen mit dem Titel: "Respekt? Ja, bitte!" Wir brauchen mehr solche Anstöße in der ganzen Breite der Gesellschaft, damit das gelingt, was ich eingangs beschrieben habe: die Zurückgewinnung der Zivilität.

Dieser Lernprozess bedeutet natürlich auch Aufarbeitung der eigenen Fehler. Erinnerung, wo wir nicht vergessen dürfen. Lieber Herr Killat, Sie sind Ehrenbürger von Zwickau, 1933 hier geboren, und haben den Gedenkort für die Opfer der Terrorgruppe "Nationalsozialistischer Untergrund" initiiert: zehn Bäume in einem friedlichen, weitläufigen Park. Auf den ersten Blick erkennt man nicht, dass es sich um einen Gedenkort handelt. Wer verstehen will, muss genau hinsehen. Wie passend für die Geschichte des NSU. Und wie passend als Aufforderung für die Gegenwart. Ich werde mir heute auch Zeit dafür nehmen.

Ich gebe zu, wir haben uns keine einfachen Themen vorgenommen. Aber ich wünsche uns, dass wir diese Stunden nutzen und jeder von Ihnen mit der Gewissheit nach Hause geht: Ich bin nicht allein. Wir sind viele – gemeinsam gegen Hass und Gewalt!

2. Μεταφράσματα

2.1. Ομιλία πρώτη – 1.02.2016

(Ο προφορικός λόγος υπερσχύει)

**«Η Γερμανία, το Ισραήλ και οι αναταραχές στην Εγγύς Ανατολή» -
Λόγος του τότε Υπουργού Εξωτερικών Φράνκ Βάλτερ Στάινμαϊερ
στην Ακαδημία Επιστημών και Λογοτεχνίας στο Μάιντς.**

Αξιότιμη κυρία Πρωθυπουργέ, αγαπητή Μαλού Ντράιερ,

Αξιότιμε κύριε Καθηγητά Βίλχελμ,

Αγαπητές Κυρίες, αγαπητοί Κύριοι,

Πριν από περίπου 50 χρόνια, σε μία ζεστή μέρα του Αυγούστου του 1965 συνάντησε ο Ρολφ Πάουλς, ένας πρώην έφεδρος αξιωματικός, τον ισραηλινό εκπρόσωπο της δημοκρατίας Σάλμαν Σαζάρ στην Ιερουσαλήμ. Ο Πάουλς του παρέδωσε τα διαπιστευτήριά του. Ήταν ο τότε πρώτος γερμανός πρέσβης στο Ισραήλ.

Την ίδια περίπου χρονική περίοδο, το ίδιο καλοκαίρι πριν από πενήντα χρόνια, τελείωσε στη Φρανκφούρτη στο Μάιν η αποδεικτική διαδικασία για την πρώτη δίκη για το Άουσβιτς.¹

Και καθώς ο Πρόεδρος Σαζάρ, ο Πρέσβης Πάουλς και η Υπουργός Εξωτερικών Γκόλντα Μείρ ξεκινούσαν στην Ιερουσαλήμ τη Διαμόρφωση του Αύριο με μεγάλη προσοχή, φώναζε το συγκεντρωμένο πλήθος προ του Προεδρικού Μεγάρου : «Ναζί», «Εξω ο Πάουλς», «Εξι εκατομμύρια φορές όχι». Οι διαμαρτυρόμενοι, μεταξύ των οποίων πολλοί πρώην τρόφιμοι των στρατοπέδων συγκέντρωσης, σήκωσαν τελικά τα φράγματα και περικύκλωσαν το όχημα του Πάουλς. Η Ισραηλινή Αστυνομία αναγκάστηκε να επέμβει, ώστε να σώσει τον κάποτε εχθρό τους.²

¹ Τη συγκεκριμένη αποδεικτική διαδικασία ακολούθησαν πολλές και πολυετείς δίκες.

² Ο Στάινμαϊερ θέλει να τονίσει την αντίθεση του παρελθόντος με το παρόν.

Αυτή ήταν η διάθεση του κοινού τότε στους δρόμους της Ιερουσαλήμ, στις πρώτες εβδομάδες των διπλωματικών διαπραγματεύσεων μεταξύ Γερμανίας και Ισραήλ.

Και σήμερα; Πέντε δεκαετίες μετά;

Θα ήθελα, επιπλέον, να σας αφηγηθώ και μία δεύτερη ιστορία, μία προσωπική ιστορία³.

Τον περασμένο Μάιο είχα την τιμή να βρίσκομαι στην Ιερουσαλήμ, σε μία τελετή στο Εβραϊκό Πανεπιστήμιο στο Όρος Σκοπός, μερικά μόνο χιλιόμετρα από το σημείο, όπου ο Ρόλφ Πάουλς συνάντησε τότε τον Ισραηλινό Πρόεδρο. Εκεί μου απένειμε τιμητικά τον τίτλο του διδάκτορα.

Και εκείνη η ημέρα ήταν ζεστή. Νέοι ισραηλινοί σπουδαστές βρίσκονταν στο κοινό. Αλλά εκεί βρισκόταν επίσης και επιζώντες του Ολοκαυτώματος.

Άνθρωποι που επιβίωσαν από την κόλαση του Άουσβιτς. Εκεί ήταν επίσης και ο τότε αντιπρόσωπος του Ισραηλινού Κράτους Σίμον Πέρες. Πέρες, ο σπουδαίος αυτός πολιτικός άνδρας. Ο Πέρες, του οποίου ο πολυαγαπημένος παππούς, Ραββίνος Τσβι Μέλτσερ, δολοφονήθηκε από τους Ναζί. Οι Ναζί εξανάγκασαν το Ραββίνο και την κοινότητά του να εισέλθουν στη συναγωγή της πόλης Βίνεβο, σφράγισαν τις πύλες και έβαλαν φωτιά. Από την κοινότητα αυτή έμειναν μόνο στάχτες. Ο Πέρες, το εγγόνι του αγαπημένου Ραββίνου, ο οποίος κάηκε στις φλόγες, με συνόδευσε τώρα στο Εβραϊκό Πανεπιστήμιο. Ήρθε εδώ για να συγχαρεί αυτή την ιδιαίτερη ημέρα το Γερμανό Υπουργό Εξωτερικών. Και το έκανε εγκάρδια. Ως σύντροφος, ως φίλος.

Το γεγονός αυτό με άγγιξε βαθύτατα.

Το ότι αυτή η μοναδική φιλία, που συνδέει σήμερα τη Γερμανία και το Ισραήλ, είναι δυνατή- Εβδομήντα χρόνια μετά το έγκλημα κατά της ανθρωπότητας στο Σόαχ- με ευχαριστεί και με χαροποιεί βαθύτατα. Είναι πραγματικά ένα θαύμα!

Είναι δυνατό αυτό το θαύμα, γιατί ο λαός των θυμάτων έδωσε το χέρι του στο λαό των δραστών. Και γιατί ο λαός των δραστών, γιατί εμείς οι Γερμανοί αναγνωρίσαμε την ενοχή και την ευθύνη μας. Και ακόμα τα αναγνωρίζουμε.

³ Ο Στάινμαϊερ χρησιμοποιεί ως ρητορική τεχνική το παράδειγμα από προσωπική ιστορία, για να φέρει το κοινό πιο κοντά του

Αυτό το πιο σκοτεινό κεφάλαιο της γερμανικής ιστορίας πλάθει την αντίληψή μας και θα παραμείνει αναπόσπαστα συνδεδεμένο με τη χώρα μας. Κανείς δεν μπορεί να βάλει τελεία και παύλα στην ιστορία. Για το λόγο αυτό είναι δική μας ευθύνη, να σταθούμε ενάντια σε κάθε μορφής αντισημιτισμό και διάκριση!

Αγαπητές κυρίες, αγαπητοί κύριοι,

Είμαι χαρούμενος, που η εβραϊκή ζωή ανθίζει ξανά σήμερα στη Γερμανία! Στη χώρα μας χειροτονούνται και πάλι Ραββίνοι. Το περασμένο καλοκαίρι γιόρτασαν οι νέοι αθλητές στο Βερολίνο τη μεγαλύτερη Εβραϊκή Αθλητική Διοργάνωση, τη Μακκαβιάδα.⁴

Και δεν είναι υπερβολικό να πούμε, ότι οι σχέσεις μεταξύ Γερμανών και Ισραηλινών είναι σήμερα πιο στενές από οποτεδήποτε άλλοτε. Ακόμα κι εδώ, στο Παλατινάτο της Ρηνανίας, όπως μου έχεις διηγηθεί εσύ, αγαπητή Μαλού Ντράιερ. Και πιθανόν να πεις και κάτι ακόμη σχετικά μ' αυτό. Μαθητές του Σπάιερ, του Βέστερμπουργκ ή του Νόιβιντ επισκέπτονται συχνά φίλους στο Ισραήλ. Επιστήμονες στο Μάιντς, την Τρίρ και το Κόμπλεντς ερευνούν και εργάζονται μαζί με Ισραηλινούς συναδέλφους τους. Οι σχέσεις των δύο χωρών όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών είναι στενές και οι διασυνδέσεις πολυεπίπεδες. Ακριβώς αυτή τη ζωντάνια γιορτάσαμε με εκδηλώσεις την περασμένη επέτειο σε όλη την Γερμανία και το Ισραήλ. Και όχι με πολιτικούς λόγους (όχι μόνο! Εσείς δυστυχώς δεν γλυτώνετε το σημερινό απόγευμα). Αλλά με συναυλίες, πάρτυ, αναγνώσεις με συγγραφείς, σε ανοιχτές ημερίδες γερμανοϊσραηλινών νεοφυών επιχειρήσεων⁵.

Αλλά και πολιτικά διανύσαμε μαζί τα τελευταία 50 χρόνια μία εντυπωσιακή απόσταση: από μία επιφυλακτική σχέση, που προήλθε από την έλλειψη εμπιστοσύνης, αναπτύχθηκε μία σχέση στενής συνεργασίας.

Κάθε χρόνο συγκεντρώνονται μέλη της γερμανικής και ισραηλινής κυβέρνησης σε ένα μεγάλο τραπέζι και συζητούν για πολιτικά θέματα και προγράμματα συνεργασίας. Σε λίγες ημέρες γίνεται

⁴ Εδώ γίνεται αναφορά στη 14^η Μακκαβιάδα, το μεγαλύτερο εβραϊκό αθλητικό γεγονός, η οποία διεξήχθη για πρώτη φορά Γερμανία το 2015, με συμμετοχή πολλών απογόνων από επιζήσαντες του Ολοκαυτώματος.

⁵ Ο ομιλητής χρησιμοποιεί το ζωντανό παράδειγμα της ζωής της νεολαίας, η οποία στις μέρες μας πια αθλείται, σπουδάζει, διασκεδάζει και φτιάχνει επιχειρήσεις χωρίς αναστολές από το παρελθόν

αυτή η συνάντηση προς το παρόν και πάλι στο Βερολίνο. Αυτή η συνάντηση δεν αποτελεί για εμάς ακόμα μία επίσημη διπλωματική συνάντηση ρουτίνας. Γίνονται συχνά έντονες συζητήσεις σχετικά μ' αυτήν τη συνάντηση, αυτό δεν θα 'θελα να το κρύψω. Και απ' αυτό φαίνεται μία πραγματικά στενή φιλία. Τον ανοιχτό λόγο! Καθώς εμείς, ακόμα και όταν δε συμφωνούμε σε ένα θέμα, και ιδιαίτερα τότε, συνεχίζουμε να διατηρούμε στενές σχέσεις μέσω του διαλόγου.

Αυτό ισχύει για παράδειγμα σε διάφορες περιπτώσεις, όπως όταν έχουμε την αίσθηση, ότι νέοι νόμοι θα μπορούσαν να σημαίνουν έναν περιορισμό για την κατάσταση των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (Μ.Κ.Ο) στη δημοκρατική ισραηλινή κοινωνία. Για εμάς είναι ξεκάθαρο, ότι οι σχέσεις ανταλλαγών των κοινωνιών των πολιτών είναι σκόπιμες και σημαντικές, πράγμα που προωθούν τα γερμανικά πολιτικά ιδρύματα στο εξωτερικό!

Ένας ανοιχτός πολιτικός διάλογος με τους εταίρους μας τους ισραηλινούς, ο οποίος απαντάει, επίσης, ερωτήσεις, οι οποίες αφορούν στη σχέση μας με τους γείτονες του Ισραήλ στην περιοχή.

Το λέω τελείως απλά: Για την παρούσα και κάθε γερμανική ομοσπονδιακή κυβέρνηση είναι ξεκάθαρο, ότι η ασφάλεια του Ισραήλ δεν είναι διαπραγματεύσιμη για εμάς, αυτό είναι μία προϋπόθεση για την πολιτική μας.

Όπως εμείς εγγυόμαστε αυτό, δεν έχουν όλοι πάντα την ίδια γνώμη σε διάφορα θέματα, όπως για παράδειγμα το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν.

Ο συμβιβασμός που επιτεύχθηκε στη συνάντηση της Βιέννης είναι κατά την άποψή μας μία ιστορική επιτυχία της διπλωματίας. Και αν ακούσετε αυτά τα σπουδαία λόγια από έναν αρκετά λογικό πολίτη της Ανατολικής Βεσφαλίας, τότε ίσως καταλάβετε πόσο σημαντική είναι αυτή η συνθηκολόγηση: Μετά από πάνω από δέκα χρόνια διαμάχη, στη διάρκεια των οποίων βρεθήκαμε στα πρόθυρα στρατιωτικής αντιπαράθεσης περισσότερες από μία φορές, αποτράπηκε ο κίνδυνος εξόπλισης της περιοχής με πυρηνικά όπλα από τώρα και στο εξής! Μετά από δέκα χρόνια! Σας εκμυστηρεύομαι ένα μικρό μυστικό: Έγινε πριν από μερικές εβδομάδες 60 χρονών. Ακόμη και για κάποιον τόσο μεγάλο στην ηλικία όσο εγώ, δέκα χρόνια είναι πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα!

Είμαστε της άποψης, ότι η συμφωνία προσδίδει περαιτέρω ασφάλεια στο Ισραήλ και την περιοχή. Και ακριβώς για να το επιτύχουμε, μας έδωσε κίνητρο το Ισραήλ σχετικά με τις διαπραγματεύσεις. Παρ' όλα αυτά λαμβάνουμε το σκεπτικό του Ισραήλ εναντίον της συμφωνίας σοβαρά υπόψη μας. Θα δώσουμε τουλάχιστον προσοχή στην ολοκληρωτική εφαρμογή της.

Ακόμα και μετά τη συμφωνία για τα πυρηνικά, πέρασε μεγάλο χρονικό διάστημα μέχρι να γίνει το Ιράν ένας κανονικός συνεργάτης. Κατακρίνουμε οξύτατα την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων⁶, τη δραστηριότητα του Ιράν στην περιοχή και την υποστήριξη του καθεστώτος Άσσαντ στην Συρία ή της Χεζμπολάχ στο Λίβανο.

Αλλά ταυτόχρονα παρατηρούμε και ανάπτυξη της κοινωνίας του Ιράν. Οι επερχόμενες εκλογές κοινοβουλίου στα τέλη Φεβρουαρίου είναι ένα σοβαρό σημείο καμπής. Είναι μία καλή ένδειξη για τη δυνατότητα περαιτέρω κοινωνικού και πολιτικού ανοίγματος της χώρας.

Η συμφωνία για τα πυρηνικά έχει αποδείξει, ότι μία λύση είναι δυνατόν να επιτευχθεί ακόμα και σε βαθιά ριζωμένα και περίπλοκα προβλήματα, τα οποία κρύβουν πίσω τους έλλειψη εμπιστοσύνης.

Η αιματηρή σύρραξη στη Συρία έδωξε περισσότερους από 11 εκατομμύρια ανθρώπους από την πατρίδα τους. Πολλοί ξέφυγαν σε γειτονικές χώρες, άλλοι ακόμα πιο μακριά στην Ευρώπη, πολλοί σε εμάς στη Γερμανία.

Οι ιστορίες που διηγούνται από την πατρίδα τους είναι ανατριχιαστικές και τρομακτικές. Μέσα σε 5 χρόνια αιματοχυσίας πέθαναν πάνω από 250.000 άνθρωποι. Σε πολλά σημεία της χώρας κυριαρχεί πόλεμος, φόβος και βία.

Αυτό λοιπόν είναι ξεκάθαρο, ότι μόνον αφού σταματήσει ο πόλεμος και η βία στη Συρία, στο τόξο της κρίσης από το Λίβανο μέχρι το Ιράκ, θα έχουν οι άνθρωποι μία προοπτική, ένα μέλλον στην πατρίδα τους. Και μόνον τότε πρόκειται να μειωθεί ξανά μακροπρόθεσμα ο αριθμός των μεταναστών στη Γερμανία! Γι' αυτό το λόγο είναι τόσο σημαντικό το έργο μας, που αφορά στις πολιτικές επιλύσεις των προβλημάτων στη Μέση Ανατολή!

Και εξ αιτίας αυτού είναι τόσο απίστευτα σημαντικό, το ότι τελικά καταφέραμε, για πρώτη φορά, να ξεκινήσουμε μία δικαστική διαδικασία, την αποκαλούμενη Δίκη της Βιέννης, στην οποία όλοι οι πρωταγωνιστές θα καθίσουν σε ένα τραπέζι, επειδή οφείλουν να βρουν μία λύση για την κατάσταση στη Συρία: Ρωσία, ΗΠΑ, Ιράν, Τουρκία και Σαουδική Αραβία. Και εμείς, οι Ευρωπαίοι. Ήταν κοπιαστικό, ήταν δύσκολο να φτάσουμε σ' αυτό το σημείο. Και ο λόγος που η τωρινή κλιμάκωση μεταξύ του Ριάντ και της Τεχεράνης είναι τόσο επικίνδυνη, είναι επειδή δεν

⁶ Κεντρικός πυρήνας της καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις χώρες αυτές είναι η βία κατά των γυναικών, που στις ακραία μουσουλμανικές κοινωνίες είναι υποχρέωση των ανδρών

έχουμε καμία πρόθεση να διακινδυνεύσουμε αυτή την σημαντική διαδικασία! Γι' αυτό το λόγο θα αναχωρήσω αύριο ξανά προς την περιοχή και θα προσπαθήσω με όλες μου τις δυνάμεις να αποτρέψω τη λήξη των διαλόγων, τόσο στην Τεχεράνη, όσο και στο Ριάντ.

Έχοντας αυτό ως σκοπό, είναι το πιο σημαντικό για την παρούσα χρονική στιγμή, να οδηγήσουμε τις απ' ευθείας συνομιλίες μεταξύ των αντιπροσωπειών του Συριακού καθεστώτος και της αντιπολίτευσης στη Γενεύη. Μόνον εκεί είναι δυνατό να διαπραγματευτεί το μέλλον της χώρας, στο οποίο ο Άσσαντ δεν θα έχει πλέον κανέναν ρόλο.

Δεν πιστεύω ότι αυτές οι συζητήσεις θα οδηγήσουν γρήγορα σε μία πολιτική λύση. Έχω την άποψη, ότι θα ήταν μεγάλο κέρδος για εμάς, αν αρχικά καταφέρναμε, να συμφωνήσουμε τουλάχιστον σε μία εκεχειρία, με σκοπό τη διάνοιξη διαύλων για παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας στις πολιορκούμενες κατοικημένες περιοχές της Συρίας.

Διότι ο σκοπός μας είναι τελικά να προσφέρουμε στους ανθρώπους της Συρίας προοπτικές για τη ζωή τους και να μην αφήσουμε να εκδιωχθούν και αυτοί.

Αγαπητές κυρίες, αγαπητοί κύριοι,

Αν αποβλέπουμε στην επίλυση της διαμάχης για τα πυρηνικά με το Ιράν, στην Λιβύη ή τη Συρία, η ενασχόληση με τις πολιτικές διαδικασίες, που αφορούν το ζήτημα αυτό, είναι ο πυρήνας των γερμανικών προσπαθειών μας στη Μέση Ανατολή.

Γι' αυτό είναι σημαντικό να συνομιλούμε και με δύσκολους συνεργάτες. Φυσικά, καταλαβαίνω την επιφυλακτικότητα, όσον αφορά στη δημοσιότητα, όταν μιλάμε για χώρες όπως η Σαουδική Αραβία. Και φυσικά οφείλουμε να μην αποστρέφουμε το βλέμμα μας, όταν πρόκειται για ανθρώπινα δικαιώματα, εκτελέσεις ή εξτρεμισμό.

Η ερώτηση είναι, όμως, το τι συμπεραίνουμε από αυτήν την κατάσταση. Η εξωτερική πολιτική δε διεξάγεται από τον καναπέ, κλείνοντας τα μάτια, κατεβάζοντας τα στόρια και αποκλείοντας τον εαυτό μας από τα προβλήματα του κόσμου. Αυτό δε θεωρείται επιλογή για εμάς! Αν θέλουμε να πετύχουμε κάτι, οφείλουμε να αναζητήσουμε την επαφή με τους δύσκολους πολιτικούς συνεταίρους, καθώς πολιτική διαδικασία υπάρχει, τελικά, μόνον όταν οι άνθρωποι συνομιλούν.

Το ίδιο ισχύει και για το Ισραήλ και γι' αυτό το λόγο γύρισα στο Ισραήλ από μόνος μου μετά την επίσκεψή μου στις χώρες της γύρω περιοχής. Τα κύματα βίας που βιώνουμε στο Ισραήλ, στη Γάζα στη δυτική όχθη του Ιορδάνη, μας ανησυχούν πολύ. Είναι τρομακτικό, το ότι αναγκάζονται να ζουν οι άνθρωποι φοβούμενοι για τη ζωή τους, όντες θυσίες στο δρόμο, λόγω της βίας χωρίς διακρίσεις.

Το Ισραήλ έχει κάθε δικαίωμα να προστατεύσει τον πληθυσμό του από επιθέσεις. Και τελικά όσον αφορά στις σχέσεις των Ισραηλινών με τους Παλαιστίνιους η διαμάχη, που κρατάει για δεκαετίες, μπορεί να επιλυθεί μόνον μέσω μίας πολιτικής διαδικασίας. Και μόνον με την ύπαρξη ενός πολιτικού ορίζοντα διαπραγματεύσεων μπορεί να εξοστρακιστεί η βία από τις ζωές των Ισραηλινών και των Παλαιστινίων.

Θεωρείται πλέον ως αφελής τρόπος σκέψης, το να μιλάει κανείς για ειρήνη, αλλά το όραμά μας για το μέλλον είναι το εξής:

Μία δίκαιη και ολοκληρωτική λύση για τη διαμάχη. Μία λύση με δύο κράτη, στην οποία το Ισραήλ και μία κυρίαρχη και βιώσιμη Παλαιστίνη θα ζουν υπό συνθήκες ειρήνης και ασφάλειας και θα αναγνωρίζουν το ένα το άλλο.

Οι εποικισμοί, και το λέω ξεκάθαρα, εμποδίζουν την εξέλιξη των διαπραγματεύσεων με στόχο την ειρήνη και διακινδυνεύουν τα θεμέλια για τη λύση των δύο κρατών. Το χτίσιμο οικισμών στις κατακτημένες περιοχές παραβαίνει το διεθνές δίκαιο.

Αποτελεί γεγονός, ότι δεν είναι εύκολο να ξεφύγουμε από την περιδίνηση της αμοιβαίας αναξιοπιστίας. Για να αλλάξουμε κατεύθυνση, οφείλουν και οι δύο πλευρές να έχουν το θάρρος, να λάβουν δύσκολες αποφάσεις!

Επίσης, μπορούμε μόνο να υποστηρίξουμε εξωτερικά, ό,τι μας είναι προς το παρόν διαθέσιμο. Υποστηρίζουμε την τετράδα της Εγγύς Ανατολής. Και υποστηρίζουμε την πρότασή της, να εφαρμόσουν και τα δύο μέρη τα μέτρα, που αναφέρονται στην υπάρχουσα συμφωνία.

Δεν είμαστε αφελείς, όσον αφορά το πόσο σύνθετες είναι οι ερωτήσεις που βρίσκονται στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων αυτής της διαμάχης εδώ και δεκαετίες.

Στο κάτω κάτω, αυτό καταλαβαίνω αυτή τη στιγμή, και όχι μόνο από τις συζητήσεις μου με ισραηλινούς και παλαιστίνιους συνεργάτες σε γραφεία της κυβέρνησης ή κέντρα συνεδριάσεων.

Αλλά οι δεύτερες σκέψεις και η αγανάκτηση δεν αποτελούν λόγο να τα παρατήσουμε. Αντιθέτως!

Υπάρχει, επίσης, κάτι που με κάνει αισιόδοξο. Είναι γεγονός, ότι και σε εμάς και στο Ισραήλ μεγαλώνει μία γενιά, που είναι συνδεδεμένη σε κάθε πτυχή της κοινωνίας της, από την οικονομία μέχρι τον πολιτισμό. Μία γενιά που θέτει κριτικές ερωτήσεις, τόσο στην πολιτική της κάθε χώρας, όσο και στην κάθε καινούρια κυβέρνηση. Αλλά κυρίως μία γενιά γεμάτη περιέργεια όσον αφορά στην αντίστοιχη γενιά της άλλης χώρας, αλλά και όλου του κόσμου. Μία γενιά που σκέφτεται και ζει διεθνώς.

Βλέποντας αυτήν τη γενιά, το ξέρω, πόσο εχθρικός θα μπορούσε να είναι ο κόσμος: Η γερμανοϊσραηλινή ελπίδα μας για συμφιλίωση και κατανόηση δεν ήταν ποτέ αφελής και δε θα είναι αφελής ούτε και στο μέλλον!

2.2. Ομιλία Δεύτερη – 10.03.2020

Διοργάνωση συζήτησης «Ενωμένοι κατά του μίσους και της βίας- Δεν αφήνουμε μόνους τους πολιτικούς της τοπικής αυτοδιοίκησης»

Τσβικάου, 10 Μαρτίου 2020

Το πρώτο μου ευχαριστώ ανήκει στην πόλη του Τσβικάου. Όταν εσείς, αγαπητή κυρία Δήμαρχε, ήσασταν καλεσμένη σε εμάς στο Βερολίνο το 2018 και μιλήσαμε για την επαπειλούμενη θέση των αξιωματούχων και των εντολοδόχων στους δήμους, επιθυμούσαμε να μην παραμείνουμε στάσιμοι στη θλιβερή ανάλυση. Επιθυμούσαμε να έχουμε επαφή και να βρίσκουμε υποστήριξη. Πριν από δύο χρόνια, με την περιορισμένη δημόσια ευαισθησία, αυτό αποτελούσε ένα διόλου εύκολο εγχείρημα.

Έναν χρόνο αργότερα θα δολοφονούνταν ο καταγόμενος από το Κάσσελ Πρόεδρος της τοπικής κυβέρνησης, Βάλτερ Λούμπκε, και από τη φρίκη θα ακολουθούσαν έντονες και σημαντικές δημόσιες συζητήσεις, ενώ επίσης, για μία ακόμα φορά, εμείς που ζούμε στο Μπελβού⁷, μαζί με ένα ολόκληρο μέτωπο δημάρχων και κοινοτικών συμβουλίων, νιώσαμε το μίσος και την απειλή στο πετσί μας! Πολλοί δημοσιογράφοι δεν μπορούσαν να πιστέψουν, τι είδους εχθρότητες είχαν γίνει πια συνήθεια σε όλη την χώρα. Οι συζητήσεις γύρω από αυτό δεν έπρεπε να σκορπίσουν σαν την άμμο, γι' αυτό εμείς τότε αποφασίσαμε να συναντηθούμε εδώ στο δημαρχείο για να πετύχουμε μία πρόοδο.

Μέσα σε μόλις μερικούς μήνες ακολούθησαν κι απόπειρες δολοφονίας, κι άλλα θύματα: Δύο νεκροί στην αίθουσα, ενώ μόλις μία ξύλινη πόρτα θα μπορούσε να είχε αποτρέψει ένα λουτρό αίματος μέσα σε μία εντελώς γεμάτη συναγωγή. Δέκα νεκροί στο Χανάου⁸ και πάρα πολλοί τραυματίες, τόσο σωματικά, όσο και ψυχικά, για τους οποίους τίποτα δεν θα είναι πλέον ίδιο μετά τη ρατσιστική τρομοκρατική αυτή ενέργεια. Ενενήντα τραυματίες λόγω τρομοκρατικής επίθεσης σε διαδήλωση, της οποίας επίθεσης το υπόβαθρο ακόμα δε γνωρίζουμε.

⁷ Το κάστρο Μπελβού είναι η έδρα της ομοσπονδιακής κυβέρνησης της Γερμανίας

⁸ Ο Στάινμαϊερ αναφέρεται σε μια πολύ πρόσφατη σε σχέση με την ομιλία επίθεση, η οποία έγινε στις 20.02.2020 στη μικρή γερμανική πόλη Χανάου

Δεν υπάρχει πλέον καμία αμφιβολία: Η Γερμανία έχει ένα τεράστιο πρόβλημα με το μίσος και τη βία. Δεν είναι επαρκώς διακριτό στις εγκληματολογικές στατιστικές, αλλά εμφανίζεται μέσω περιπτώσεων, που πραγματικά θα έπρεπε να μας ανησυχούν. Εκεί ανήκουν και ακροδεξιές συνωμοσίες, που ξεσκεπάστηκαν, όπως εδώ στη Σαξονία με την «Επανάσταση της Κέμνιτς»⁹. Εκεί ανήκουν δίκτυα που, όπως φάνηκε στην πρόσφατη έφοδο, απλώνονται σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες ή είχαν κάποτε τις ρίζες τους στο εξωτερικό. Αλλά εδώ ανήκουν επίσης, και γι' αυτό βρισκόμαστε σήμερα εδώ, το μίσος και η βία εντελώς άμεσα μπροστά από την εξώπορτά σας, στο χρόνο που σας ανήκει να εκφραστείτε ως πολίτες, αγαπητές κυρίες και κύριοι.

Το φάσμα στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι αξιοσημείωτα ευρύ. Είναι γεμάτο προσβολές μέσω e-mail μέχρι και σε τέτοιο σημείο, που να ανήκει ξεκάθαρα στο πεδίο της προστασίας του συντάγματος. Οι επιθέσεις είναι τότε ιδεολογικές και τότε προκαλούνται απλά από υποβόσκον μένος. Και αφορούν αντιπροσώπους όλων των κομμάτων, ανθρώπους με ή χωρίς μεταναστευτικό υπόβαθρο, ανθρώπους με ή χωρίς θρησκευτική πίστη, ανθρώπους από τα ανατολικά μέχρι τα δυτικά της χώρας. Είναι τόσο διαφορετικά τα φαινόμενα μεταξύ τους και αναπτύσσονται στο ίδιο επικίνδυνο κλίμα, το οποίο επέτρεψαν να δημιουργηθεί τόσο από τα δημαρχεία και το κοινοβούλιο, όσο και από τα σχολεία και τους διαδικτυακούς ιστοτόπους. Ένα κλίμα αγανάκτησης και αναστολής, ένα κλίμα εξευτελισμού και μίσους, ένα κλίμα που δεν επιτρέπεται να ανεχόμαστε άλλο.

Όλοι αυτοί οι τόποι, όλες αυτές οι στιγμές χρειάζονται προ πάντων το δικό μας συνολικό, ξεκάθαρο «Όχι». Κανείς δεν έχει δικαίωμα να πει πλέον: Αυτό δεν με αφορά. Και κανείς πλέον δεν επιτρέπεται να σιωπά. Θεωρώ, ότι ο σιωπηλός πυρήνας των πολιτών μας ήταν σιωπηλός για πολύ καιρό, παρ' όλο που γνωρίζουμε: Υφίσταται, υπάρχει αυτή η πλειοψηφία των ανθρώπων στη χώρα μας, που θέλει να ζήσει ειρηνικά και ξεκάθαρα καταδικάζει τη βία. Αλλά, ακριβώς αυτή η πλειοψηφία, πρέπει να γίνει ακόμα πιο ηχηρή.

⁹ Ο Στάινμαϊερ αναφέρεται σε μια τρομοκρατική οργάνωση με την ονομασία «Επανάσταση της Κέμνιτς», της πόλης δηλαδή που επί δεκαετίες έφερε το όνομα του Καρλ Μαρξ, η οποία οργάνωση εξαρθρώθηκε το 2018, ενώ φερόταν να προετοίμαζε επίθεση στις γιορταστικές εκδηλώσεις για την επανένωση της Γερμανίας που γίνονται σε κάθε επέτειο της 3ης Οκτωβρίου

Είμαι ευγνώμων, που σήμερα ήρθαν τόσο πολλοί ενδιαφερόμενοι, από μαθητές γυμνασίου μέχρι και ογδοντάχρονοι. Το μήνυμά μας είναι το εξής: Δε θα μείνουμε άπραγοι! Στεκόμαστε ενωμένοι έναντι του μίσους.

Αφήστε με να ξεκινήσω από εκεί, όπου εσείς, αγαπητά μέλη της τοπικής αυτοδιοίκησης, διεξάγετε το έργο σας, απ' το Ράινσντορφ ή το Σίντελφινγκεν, απ' όλους τους τόπους, από τους οποίους ήρθατε σήμερα όλοι εσείς. Εκεί φροντίζετε, ώστε να περαστούν καλώδια οπτικών ινών ή να δίνεται προσοχή στο συμβούλιο ενσωμάτωσης. Επαινείτε τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις για την επέτειο λειτουργίας τους ή έναν νέο για τη δεξιοτεχνία του. Είστε, σε γενικές γραμμές, σχεδόν πάντα εκεί όπου σας χρειάζονται. Και αυτό που καθιστά το έργο σας, δηλαδή το να προσεγγίσουν οι πολίτες ο ένας τον άλλον, τόσο πολύτιμο και απαραίτητο, αιτιολογεί το γιατί είστε τόσο ευάλωτοι.

Στις περισσότερες περιπτώσεις δεν έχετε προσωπική προστασία ούτε θωρακισμένα οχήματα. Οι εθελοντές που συνεργάζονται μαζί σας δεν έχουν κάποια εξειδίκευση σε συγκεκριμένο κλάδο για να τους εμπιστευτείτε. Και όταν τα πράγματα γίνονται σκούρα, μένετε τελείως μόνοι σας στο πεζοδρόμιο. Αυτό που μου διηγούνται συγκλονισμένοι πολίτες, κυμαίνεται από ρίψη αυγών και τοποθέτηση περιττωμάτων σε γραμματοκιβώτια, μέχρι και την τοποθέτηση μίας αγχόνης στην αυλή μίας δημόσιας. Πολλοί δράστες παραμένουν ανώνυμοι ή εκφράζουν τις απόψεις τους από απόσταση. Άλλοι ωρύονται χωρίς ενδοιασμούς για το τι ή ποιον θέλουν να διώξουν.

Φυσικά υπήρχαν, επίσης, και άλλα προηγούμενα τεκτονόμενα, όπως οι διαμάχες με τους δημάρχους στο τραπέζι της μπουαρίας, κάτι που δεν αποτελεί ακριβώς έκτακτη είδηση, όπως και περιστασιακά οι καβγάδες σε υπαίθριες μπουαρίες. Αλλά τελευταία έχουν φτάσει οι επιθέσεις σε μία τέτοια έκταση και συχνότητα, που κατά την άποψή μου μας αφήνουν το ενδεχόμενο μόνο μίας λύσης: Δεν είναι δυνατό να επιτρέψουμε να γίνονται εξιλαστήρια θύματα οι πολιτικοί της τοπικής αυτοδιοίκησης στη χώρα μας από τους αγανακτισμένους πολίτες. Είναι επιτακτικό να αναλάβουν όλοι οι άνθρωποι, που είναι έτοιμοι, την ευθύνη για τον τόπο τους. Αυτοί οι άνθρωποι αποτελούν τον θεμέλιο λίθο πάνω στον οποίο γαληνεύει το σύστημα της δημοκρατίας. Γι' αυτόν τον λόγο οφείλουμε να υπερασπιστούμε την ευγένεια και να αποκτήσουμε ξανά την αστική μας ευγένεια και τη λογική.

Αυτό δεν επιτυγχάνεται αυθημερόν, και ποιος το γνωρίζει αυτό καλύτερα από εσάς. Γιατί υπάρχει ένας ασπαστής του Ράιχ, που καυχείται με τα όπλα του στον δρόμο, αλλά υπάρχει και ο πρώην

διακριτικός μας γείτονας, ο οικογενειάρχης που γίνεται έξω φρενών στην εφορία λόγω των χρεώσεών του ή ο υπενοικιαστής, που ξαφνικά τραβάει το μαχαίρι του στο γραφείο εύρεσης εργασίας. Υπάρχουν τόσοι πολλοί που ποτέ δεν έχουν δουλέψει για την πόλη ή την περιφέρεια, αλλά κακολογούν αυτούς που το κάνουν.

Όταν μιλάω για απειλές στη τοπική αυτοδιοίκηση, σκέφτομαι, επίσης, τις γυναίκες και τους άνδρες συναδέλφους στις διοικήσεις, που κάνουν μαθήματα αυτοάμυνας, καθώς είναι απαραίτητο να τα κάνουν ή να τα παρατήσουν από εξάντληση. Δεν είναι για όλους τόσο δύσκολη η κατάσταση, αλλά εσείς όλοι το βιώνετε στην καθημερινότητά σας, ότι τα όρια μεταξύ αυτού που λέγεται κι αυτού που δε λέγεται συνεχώς μετατοπίζονται, όπως μετατοπίζονται φανερά για κάποιους τα όρια της πράξης που προκαλείται από τη μετατόπιση αυτή.

Μόνο ένα μικρό μέρος αυτού του συνόλου καταγράφεται στις αστυνομικές στατιστικές και τιμωρείται αστικά ή ποινικά. Αυτό συμβαίνει γιατί όχι μόνο δεν αποζημιώνονται οικονομικά αυτοί που κάνουν καταγγελίες, αλλά και γιατί δεν υπάρχουν μάρτυρες ή δεν καταγράφονται ως περιστατικά που μπορούν να αξιολογηθούν νομικά.

Πολλές μορφές των απειλών βρίσκονται αυτή την στιγμή κάτω από το κατώφλι του δικαστικού χαρακτηρισμού τους. Κι όμως, αυτές οι μορφές έχουν υπερβεί τα όρια του τι μπορούν να αντέξουν οι άνθρωποι, χωρίς να δυσανασχετούν φανερά σε κάποια στιγμή. Με φράσεις όπως «γνωρίζω που πηγαίνει σχολείο η κόρη σου» φτάνουν στα όριά τους ακόμα και αυτοί που έχουν αντέξει τόσο καιρό. Μερικές περιπτώσεις παραιτήσεων έχουν εν τω μεταξύ γίνει ήδη γνωστές.

Και πάντως, όλο και αυξάνεται ο αριθμός αυτών που αντιλαμβάνονται την κατάσταση και δεν προτίθενται να επανεκλεγούν, χωρίς να αιτιολογούν την απόφασή τους αυτή, όταν ένα αυτοδιοικητικό αξίωμα πρόκειται να ανατεθεί. Πολλοί το κάνουν ήσυχχα και με μυστικότητα για να μην χαρακτηριστούν ως διχαστικά άτομα ή ως άτομα που αμαυρώνουν την ιστορία του τόπου τους. Άλλοι φοβούνται ότι θα χειροτερεύσουν την κατάστασή τους με δημοσιότητα από τα Μ.Μ.Ε.

Η ερώτηση «Με ποια μορφή πρέπει κανείς να φέρει στη δημοσιότητα τις απειλές κατά των πολιτικών της τοπικής αυτοδιοίκησης;», απασχόλησε και εμένα πολύ. Ευχαριστώ βαθύτατα το Συμβούλιο Γερμανικών Πόλεων, το Συμβούλιο Γερμανικών Διοικητικών Περιφερειών και το Συμβούλιο Γερμανικών Δήμων και Κοινοτήτων, καθώς αναλογιστήκαμε όλοι μαζί, ποιος θα

μπορούσε να είναι ο σωστός δρόμος. Από τη μία πλευρά δεν θα ήθελε κανείς να δώσει σκηνική παρουσία στον εθισμό των δραστών για ισχύ και να ενθαρρύνει με τον τρόπο αυτό τους κερδοσκόπους. Από την άλλη, και αυτό είναι βαθιά μου πεποίθηση, πρέπει να αναγνωρίσουμε τα προβλήματα, ακόμα και με δημόσιο τρόπο, για να τα επιλύσουμε. Την πρόκληση, εξ αιτίας της οποίας βρισκόμαστε εδώ, μπορούμε να την καταπολεμήσουμε μόνο με μία ευρεία συμμαχία και με δημόσια υποστήριξη, γι' αυτό άλλωστε βρίσκεται και η λέξη «ενωμένοι» επάνω στην πρόσκληση.

Γεμίζω με αισιοδοξία, όταν κοιτάζω τα δύο τελευταία χρόνια, γιατί άρχισε να παρατηρείται κινητικότητα στην κοινωνία. Κατά τη διάρκεια της πολιτικής μου καριέρας έχω ζήσει πολλές θεματικές συγκυρίες, αλλά είμαι πραγματικά ευγνώμων για την πρόσφατη εξέλιξη: Τα Μ.Μ.Ε. αναφέρονται στο συγκεκριμένο ζήτημα συχνότερα. Το κοινοβούλιο διαβουλεύεται αυτήν την στιγμή για την έκδοση ενός «Νόμου για την καταπολέμηση του δεξιού εξτρεμισμού και της εγκληματικότητας του μίσους», ο οποίος νόμος προβλέπει, μεταξύ άλλων, μία αλλαγή της παραγράφου 188 του Ποινικού Κώδικα. Οι πολιτικοί της τοπικής αυτοδιοίκησης θα προστατεύονται ρητά στο μέλλον ως «Άτομα της πολιτικής ζωής». Επίσης, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση επιθυμεί να προχωρήσει με αυστηρότερα μέτρα κατά της ρητορικής του μίσους στο διαδίκτυο, καθώς η ομοσπονδιακή δίωξη οικοδομεί ένα κεντρικό σημείο αναφοράς για μηνύματα μίσους. Και σε ακόμα περισσότερες χώρες εγκαθιδρύονται εισαγγελικές αρχές ή άλλες υπηρεσίες υποστήριξης, όπως θα ακούσουμε από τους ομιλητές πιο μετά.

Η δημοκρατία οφείλει να μπορεί να προστατευτεί από τους εχθρούς της και πρέπει να το αποδεικνύει.

Θα περάσει κάποιος χρόνος μέχρι να εφαρμοστούν τα μέτρα αυτά και μπορεί να συζητάμε του χρόνου ποια σημεία τους χρήζουν διόρθωσης. Εξαιρετικής σημασίας είναι όμως να υπάρξει μία μεγάλη πολιτική συμφωνία, ώστε να ετοιμαστούν τα απαραίτητα κεφάλαια και οι απαραίτητες δομές για να καταπολεμήσουμε πραγματικά το μίσος και τη βία. Και είμαι σίγουρος, ότι θα χρειαστούμε στο μέλλον και άλλα εργαλεία, για να ξεσκεπάσουμε τη στρατηγικά τοποθετημένη χειραγώγηση στο διαδίκτυο και να αποκαλύψουμε αυτούς, οι οποίοι, κρυπτόμενοι κάτω από τον μανδύα της ανωνυμίας, διενεργούν το καταστροφικό για τη δημοκρατία έργο τους, μέσω ψεύτικων λογαριασμών ή μέσω κοινωνικών δικτύων κλειστού τύπου.

Το σημερινό μας βήμα ομιλητών πρέπει να αντικατοπτρίζει όλη αυτήν τη διαδικασία της ενασχόλησης με το μίσος στο διαδίκτυο και γι' αυτό ήταν σημαντικό, να μην ακούσετε μόνο τα προβλήματα, αλλά και τις λύσεις. Για παράδειγμα – παραδείγματος δοθέντος θα έλεγα – έχουμε προσκαλέσει ακόμα τη φωνή ενός εκπροσώπου από την υπηρεσία ποινικής δίωξης, την επιστήμη και την κοινωνία των πολιτών. Και έχουμε υπολογίσει χρόνο ώστε πολλοί ακόμα από τους παρισταμένους στην αίθουσα να μπορέσουν να μιλήσουν είτε για τις προσωπικές τους εμπειρίες, είτε για προτάσεις.

Ευελπιστώ ότι παράλληλα με την ποινική δίωξη θα μιλήσουμε διεξοδικά και για την πρόληψη. Η πολιτική παιδεία καταλαμβάνει ένα μεγάλο ρόλο, παρ' όλο που συχνά δεν γίνεται λόγος γι' αυτήν ή υποεκτιμάται. Επίσης, έχουμε ασχοληθεί έντονα τα τελευταία χρόνια και έχουμε προσπαθήσει να ενισχύσουμε την υποστήριξη της πολιτικής παιδείας.

Υπάρχουν πολυάριθμες πρωτοβουλίες με σκοπό να εργαστούμε κατά των επικίνδυνων τάσεων που μόλις περιέγραψα. Όταν κάποιος μιλάει μέσω των πράξεών του, συνειδητοποιεί κανείς γρήγορα, ότι τα προβλήματα των πολιτικών της τοπικής αυτοδιοίκησης διασταυρώνονται με τα βιώματα πολλών άλλων πολιτών που ασχολούνται αποκλειστικά ή εθελοντικά με αυτό. Για παράδειγμα, η πυροσβεστική και η αστυνομία έχουν αποφασίσει από κοινού σε μία καμπάνια με τον τίτλο: «Σεβασμός; Ναι, παρακαλώ!». Χρειαζόμαστε κι άλλα τέτοια κίνητρα σε όλο το εύρος της κοινωνίας μας, ώστε να επιτύχουμε, αυτό που κάποτε περιέγραψα ως: Επανάκτηση της αστικής κοινωνίας.

Αυτή η διαδικασία εκμάθησης σημαίνει, όπως είναι φυσικό, επισκόπηση των δικών μας λαθών. Ας θυμηθούμε, αυτό που δεν επιτρέπεται να ξεχάσουμε. Αγαπητέ κύριε Κιλλάτ, είσατε επίτιμος πολίτης από το Τσβικάου, γεννημένος το 1933, και πήρατε την πρωτοβουλία για την οριοθέτηση τόπου μνήμης για τα θύματα της τρομοκρατικής οργάνωσης «Εθνικό Σοσιαλιστικό Υπόγειο»: Δέκα δέντρα σε ένα ειρηνικό, εκτενές πάρκο. Από την πρώτη ματιά δεν φαίνεται ως τόπος μνήμης. Όποιος θέλει να κατανοήσει, πρέπει να ρίξει μία ματιά στο παρελθόν. Πόσο ταιριαστό για την ιστορία του NSU (Εθνικό Σοσιαλιστικό Υπόγειο). Πόσο ταιριαστή ως προτροπή για το παρόν. Θα ασχοληθώ με αυτό και εγώ σήμερα.

Παραδέχομαι ότι δεν επιλέξαμε ένα εύκολο θέμα. Αλλά ελπίζω, ότι θα χρησιμοποιήσουμε αυτό το χρόνο¹⁰ και ότι ο καθένας από εσάς θα γυρίσει στο σπίτι του με την διαπίστωση: Δεν είμαι μόνος μου. Είμαστε πολλοί – ενωμένοι κατά του μίσους και της βίας!

¹⁰ Εννοεί αυτόν που αφιέρωσαν για την παρακολούθηση της εκδήλωσης

3. Μεταφραστικός σχολιασμός

3.1. Εισαγωγή

Η περίοδος 2015-2020 ήταν μία ταραγμένη περίοδος για τους λαούς της Εγγύς και Μέσης Ανατολής. Υπήρχαν και εξακολουθούν να υπάρχουν πολλοί λόγοι που προκάλεσαν οικονομικές και κοινωνικές κρίσεις, όπως επίσης και απειλές πολεμικών συρράξεων. Η περιοχή της Εγγύς Ανατολής έχει εδώ και πολλές δεκαετίες υπάρξει κέντρο των επεκτατικών πολιτικών πολλών χωρών του δυτικού κόσμου, ενώ μόλις πρόσφατα αποφασίστηκε η αποχώρηση των στρατευμάτων των ΗΠΑ από την περιοχή του Αφγανιστάν. Οι αντιπαλότητες μεταξύ των κρατών είναι πολλές, ιδιαίτερα ανάμεσα στο Ισραήλ και τον λαό της Παλαιστίνης, λόγω της ιστορίας τους. Πολλοί πολίτες των κρατών της περιοχής, όπως της Συρίας, φοβούμενοι για τη ζωή τους ή τη ζωή των οικογενειών τους μεταναστεύουν σε άλλες χώρες, είτε γειτονικές, είτε ευρωπαϊκές, είτε ακόμα και πέρα από τον Ατλαντικό. Ιδιαίτερα την τελευταία πενταετία, το πρόβλημα έχει ενταθεί με τις κινήσεις του Πρωθυπουργού της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, αλλά και λόγω άλλων παραγόντων, όπως η εκκίνηση του πυρηνικού προγράμματος του Ιράν, με αποτέλεσμα να προκληθούν ορδές μεταναστών προς την Ευρώπη, στους επιθυμητούς στόχους των οποίων φαίνεται να συμπεριλαμβάνεται και η Γερμανία. Οι αντιδράσεις των Γερμανών πολιτών δεν είναι πάντοτε αυτές της αποδοχής και της ενσυναίσθησης, ενώ η διάθεση αρκετών είναι εχθρική απέναντι στους ανθρώπους που τις περισσότερες φορές αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις πατρίδες τους απλώς για να επιβιώσουν ή και για ένα καλύτερο αύριο. Πάντως, η Γερμανία, παρά τις αντίθετες απόψεις αρκετών πολιτών της, έχει δώσει στέγη σε πολλούς μετανάστες και υπάρχουν πολλοί πολιτικοί, είτε της κεντρικής πολιτικής σκηνής, είτε πολιτικοί της τοπικής αυτοδιοίκησης που προσπαθούν να βελτιώσουν τις συνθήκες ζωής των μεταναστών, ακόμα και να αποδεχτούν ακόμα περισσότερους μετανάστες στη χώρα. Αυτή η λογική δε βρίσκει πάντα σύμφωνους όλους τους Γερμανούς πολίτες και μερικοί αντιδρούν εχθρικά στις πολιτικές αυτές αποφάσεις, φτάνοντας μέχρι και στο σημείο να πετούν αυγά, να αφήνουν περιττώματα ζώων στα γραμματοκιβώτια των πολιτικών, ενώ παρατηρήθηκε και μία περίπτωση που ένας πολίτης άφησε στην αυλή μίας δημάρχου μία αγκόνη. Βέβαια, η μεταναστευτική κρίση που βιώνουμε δεν είναι ο μόνος λόγος που υπάρχουν τέτοια περιστατικά, αλλά σίγουρα αποτελεί έναν από τους κύριους παράγοντες για την υιοθέτηση τέτοιων συμπεριφορών. Είναι δύσκολο να ενεργήσουμε ενάντια

στα περιστατικά αυτά, γιατί δεν έχουμε μία ενωμένη κοινότητα ανθρώπων και αυτό προσπαθεί να αλλάξει ο Στάινμαϊερ. Ταυτόχρονα, με την ομιλία του στο πανεπιστήμιο του Μάιντς προσπαθεί να αντιπαλέψει το ενδεχόμενο μίας νέας πολεμικής σύρραξης στην Εγγύς Ανατολή, εκ του αποτελέσματος δε, καθώς έχουν περάσει πέντε χρόνια από την εκφώνηση της ομιλίας αυτής χωρίς μεγάλη σύγκρουση, φαίνεται ότι η πολιτική του Στάινμαϊερ προφανώς πέτυχε το στόχο της.

3.2. Ανάλυση ΚΠ (Κειμένων Πηγής)

Η εργασία αυτή ασχολείται με δύο κείμενα προφορικού λόγου που εκφωνήθηκαν ως ομιλίες σε μεγάλα ακροατήρια. Ο εκφωνητής και των δύο ομιλιών είναι ο Φράνκ Βάλτερ Στάινμαϊερ, που εκφώνησε την πρώτη ομιλία ως Υπουργός Εξωτερικών και την δεύτερη ως Πρόεδρος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Παρ' όλο που το αξίωμά του διαφέρει από την πρώτη μέχρι την δεύτερη ομιλία, οι απόψεις του έχουν κοινό το μήνυμα της ενότητας. Στο πρώτο κείμενο αναφέρεται στην ενότητα και τη συνεργασία μεταξύ Γερμανίας και Ισραήλ, παρά την καταγραφή στην ιστορία του τραγικού γεγονότος του Ολοκαυτώματος, ενώ στο δεύτερο, το μήνυμα της ενότητας έχει παραλήπτες όλους τους Γερμανούς πολίτες, οι οποίοι βιώνουν τα αποτελέσματα της αθρόας εισροής προσφύγων και μεταναστών στη χώρα τους. Έχοντας, λοιπόν, αναθέσει η κεντρική πολιτική εξουσία την ενσωμάτωση των ανθρώπων αυτών στους τοπικούς άρχοντες, τους μετέφερε ταυτόχρονα και μεγάλο πολιτικό βάρος, για την αντιμετώπιση του οποίου προσπαθεί να στηρίξει το ηθικό τους ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Και στα δύο κείμενα, μέσα από προσωπικές αναφορές και παραδείγματα, ο ομιλητής προσπαθεί να εδραιώσει στο κάθε ακροατήριό του την πεποίθηση ότι με ψυχραιμία και νηφαλιότητα μπορούν να ξεπεραστούν όλα τα εμπόδια.

3.2.1. Είδος ΚΠ

Είναι σημαντικό να ορίσουμε το κειμενικό πλαίσιο των δύο ομιλιών. Και οι δύο, παρά το γεγονός ότι έχουν διαφορετικές θεματικές, είναι όμοιες ως προς το είδος και τη στόχευσή τους. Και τα δύο είναι πολιτικά κείμενα, και τα δύο έχουν πολλά στοιχεία προφορικού λόγου, αφού είναι άλλωστε ομιλίες, και, όπως είναι λογικό, αποσκοπούν σε μία κοινή αξία που διακατέχει τους περισσότερους λόγους του Στάινμαϊερ, την ενότητα.

3.2.2. Λειτουργίες ΚΠ και ΚΣ (Κειμένων Στόχου)

Ένα ακόμα στοιχείο που χαρακτηρίζει ένα κείμενο είναι και οι λειτουργίες του. Οι κειμενικές λειτουργίες θεωρούνταν αρχικά τρεις, η αναφορική, η εκφραστική και η κλητική, αλλά σε αυτές έρχεται αργότερα να προστεθεί και η φατική (Nord, 2014, σελ. 97-98). Ως προς την αναφορική λειτουργία, σε ποια, δηλαδή, πραγματικά στοιχεία αναφέρεται ένα κείμενο, στην πρώτη ομιλία έχουμε το γεγονός του Ολοκαυτώματος, παρ' όλο που δεν το διηγείται ο ομιλητής εξ ολοκλήρου, την τοποθέτηση του Ρολφ Πάουλς στο αξίωμα του πρέσβη στο Ισραήλ το 1965, ο οποίος ήταν ο πρώτος Γερμανός πρέσβης στο Ισραήλ. Έχουμε επίσης αναφορές στη λήξη της αποδεικτικής διαδικασίας για την πρώτη δίκη του Άουσβιτς, στο έγκλημα κατά της ανθρωπότητας στο Σοάχ με τη δολοφονία του Ραββίνου Τσβί Μέλτσερ και των ακολούθων του στη συναγωγή της πόλης Βίνεβο, καθώς και στις συνομιλίες του ίδιου του Στάινμαϊερ στο Ισραήλ για το ζήτημα των πυρηνικών στο Ιράν. Οι ιστορικές αυτές αναφορές θα μας οδηγούσαν στο συμπέρασμα του πληροφοριακού χαρακτήρα του κειμένου, αλλά στη συγκεκριμένη περίπτωση η λειτουργία είναι συναισθηματική, καθώς ο λόγος που αναφέρονται τα γεγονότα αυτά είναι για να αγγίξει το συναισθηματικό κόσμο του κοινού (επίκληση στο συναίσθημα).

Αντίστοιχα, στη δεύτερη ομιλία, τα πραγματικά γεγονότα που αναφέρονται είναι του πρόσφατου ιστορικού παρελθόντος, όπως η δολοφονία του Βάλτερ Λούμπκε, αλλά και άλλες απόπειρες δολοφονίας πολιτικών της τοπικής αυτοδιοίκησης, μαζί με διάφορα περιστατικά μίσους και βίας εναντίον τους. Μέσω των αναφορών στις πράξεις αυτές, επιδιώκεται από τον ομιλητή η ευαισθητοποίηση των πολιτών και όλων των πολιτικών της τοπικής αυτοδιοίκησης κατά του μίσους και της βίας.

Όσον αφορά στην εκφραστική λειτουργία, τα κείμενα διακατέχονται από πολύ συναισθηματικό λόγο, με χρήση πολλών προσωπικών παραδειγμάτων ή και εμπειριών, ο οποίος συνδυάζεται με τα γεγονότα αυτά και δημιουργεί ένα κλίμα υπέρ του σκοπού που επιδιώκεται στο εκάστοτε κείμενο. Άρα, η κύρια λειτουργία του κειμένου είναι κυρίως κλητική, αφού υπάρχει μία εμφανής παρότρυνση από πλευράς του Στάινμαϊερ να κινητοποιηθούν οι ακροατές των ομιλιών αλλά και όλη η κοινωνία, όχι μόνο της Γερμανίας και του Ισραήλ, αλλά και γενικότερα.

3.2.3. Σκοπός ΚΠ

Τα δύο κείμενα έχουν διαφορετικούς σκοπούς. Στο πρώτο, ο Φρανκ Βάλτερ Στάνμαϊερ ως Υπουργός Εξωτερικών της Γερμανίας, προσπαθεί να καθησυχάσει τους ισραηλινής καταγωγής πολίτες και σπουδαστές της Γερμανίας και να επιβεβαιώσει την ολοκληρωτική υποστήριξη της Γερμανίας προς το Ισραήλ, πράγμα που αποδεικνύεται μέσω των πολλών προσπαθειών εκ μέρους της Γερμανικής Κυβέρνησης να διευθετηθεί το ζήτημα των πυρηνικών στο Ιράν ειρηνικά και χωρίς αιματοχυσία. Επισημαίνει, επίσης, το πόσο έχουν αλλάξει οι σχέσεις των δύο κρατών σε σύγκριση με τη δεκαετία του 1940, δηλαδή την περίοδο του Ολοκαυτώματος, και ότι οι Γερμανοί και οι Ισραηλινοί είναι πλέον συνεργάτες και σύμμαχοι, όχι μόνο σε επίσημες συμφωνίες, αλλά και στην καθημερινή ζωή, καθώς η νέα γενιά τόσο της Γερμανίας όσο και του Ισραήλ είναι άρρηκτα συνδεδεμένες είτε αυτό αφορά οικονομικά και κοινωνικά ζητήματα, είτε πολιτικά.

Στο δεύτερο κείμενο, ο ίδιος ομιλητής, ως Πρόεδρος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας πλέον, επιδιώκει να συγκεντρώσει τους πολιτικούς των τοπικών αυτοδιοικήσεων σε ένα κίνημα κατά του μίσους και της βίας, όπως και να τους προστατέψει έναντι απειλών προς τους ίδιους και τις οικογένειές τους. Την περίοδο του 2020 υπήρχαν πολλά προβλήματα στη γερμανική κοινωνία, όπως και σε όλες τις κοινωνίες που υποδέχθηκαν πρόσφυγες και μετανάστες από την Εγγύς Ανατολή, καθώς πολλοί πολίτες κατηγορούσαν τους πολιτικούς της τοπικής αυτοδιοίκησης για την αποδοχή της εγκατάστασης των προσφύγων, χρησιμοποιούσαν δε τους πολιτικούς αυτούς ως «αποδιοπομπεύς τράγους». Ήταν μία περίοδος κρίσιμη για την πολιτική σκηνή της Γερμανίας και έπρεπε να ληφθούν κάποια μέτρα για την προστασία των πολιτικών της τοπικής αυτοδιοίκησης, εξ ου και η ομιλία του Στάνμαϊερ αποσκοπεί στην εμφύχωση και την κινητοποίηση των πολιτικών αυτών, προκειμένου αυτοί να αντιμετωπίσουν τις σε βάρος τους επιθέσεις με λόγια και έργα.

Μέσω του σκοπού των κειμένων καθορίζονται και οι παραλήπτες των μηνυμάτων του κειμένου, που στις συγκεκριμένες περιπτώσεις είναι οι ακροατές των ομιλιών, δηλαδή η γερμανική και η ισραηλινή κοινωνία στην πρώτη ομιλία και οι πολιτικοί της τοπικής αυτοδιοίκησης στην δεύτερη. Ταυτόχρονα, ο σκοπός ενός κειμένου είναι αυτός που καθορίζει τον χρόνο πρόσληψης, το μέσο και τα αίτια που οδήγησαν στη δημιουργία του. Ο χρόνος πρόσληψης είναι στην πρώτη ομιλία η 1η Φεβρουαρίου 2016 και στην δεύτερη είναι η 10η Μαρτίου 2020 και το μέσο μετάδοσης είναι ο προφορικός λόγος, καθώς αναφερόμαστε σε ομιλίες μπροστά σε πολυπληθή ακροατήρια.

Ως προς τα αίτια δημιουργίας του πρώτου κειμένου, συμπεραίνουμε από τη γενικότερη πολιτική κατάσταση της εποχής ότι ήταν οι αναταραχές στην Εγγύς Ανατολή και συγκεκριμένα οι αλυσιδωτές αντιδράσεις που προκλήθηκαν από τον πόλεμο στη Συρία, ενώ του δεύτερου είναι οι πράξεις βίας και μίσους κατά των πολιτικών της τοπικής αυτοδιοίκησης στη Γερμανία.

Τα δύο κείμενα διακατέχονται από ένα λιτό και οικείο ύφος, που χαρακτηρίζεται από απλή γλώσσα, μικροπερίοδο λόγο, χωρίς ιδιαίτερα ανεβασμένο λεξιλόγιο, πολλές εκφράσεις προφορικού λόγου: «gang und gäbe», «landauf, landab» και σχήματα λόγου, όπως ρητορικές ερωτήσεις: «Und heute? Fünf Jahrzehnte später?», αναφορές σε ιστορικά παραδείγματα, αλλά και σε προσωπικές εμπειρίες, κυρίως στην πρώτη ομιλία, κ.α., που δημιουργούν μία αμφίδρομη σχέση συναισθηματικής επικοινωνίας μεταξύ ομιλητή και κοινού. Και στα δύο ΚΠ, όμως, αυτό που κυριαρχεί είναι η αισιοδοξία για το μέλλον, η οποία έχει ως υπόβαθρό της σκληρή διαπραγματευτική εργασία, με προσήλωση στο στόχο, όσος χρόνος κι αν απαιτείται για την εκπλήρωση τους στόχου.

3.3. Σύγκριση ΚΠ και ΚΣ

Μαζί με την ανάλυση των ΚΠ είναι σημαντικό να αναφερθούμε στη σημασία του πακέτου μεταφραστικών οδηγιών, μέσω του οποίου γίνονται αντιληπτές οι παράμετροι λειτουργίας των ΚΣ. Τα ΚΠ και τα ΚΣ δεν εκπληρώνουν συνήθως τις ίδιες λειτουργίες, αν και υπάρχουν περιπτώσεις που αυτές συμπίπτουν, και συνεπώς είναι αναγκαίο να συγκρίνουμε τα δύο κείμενα, καθώς υπάρχουν πολιτισμικές και γλωσσικές ιδιαιτερότητες που διαφέρουν από γλώσσα σε γλώσσα (Nord, 2014, σελ. 138). Έτσι, λοιπόν, τα ΚΠ και ΚΣ, αν και έχουν την ίδια θεματική και παρόμοιο τρόπο έκφρασης και μετάδοσης των νοημάτων τους, παραμένουν διαφορετικά. Στις συγκεκριμένες περιπτώσεις, το γλωσσικό ύφος των κειμένων παραμένει ίδιο, όπως και η δομή τους, καθώς μιλάμε για μία πιστή μετάφραση δύο πολιτικών λόγων και οι λειτουργίες τους παραμένουν κυρίως κλητικές και αναφορικές, αν και το κοινό στο οποίο απευθύνονται αλλάζει. Στην πρώτη ομιλία, όπου το ΚΠ απευθύνεται στους παρευρισκόμενους στην διάλεξη στο πανεπιστήμιο του Μάιντς και τους ανθρώπους της γερμανικής και ισραηλινής κοινωνίας, ενώ το ΚΣ απευθύνεται στους αναγνώστες μίας ελληνικής εφημερίδας ή ενός περιοδικού που θα θέλουν να ενημερωθούν, και συνεπώς, το κείμενο έχει υποστεί μετατροπές, ώστε να μπορούν οι Έλληνες

αναγνώστες του να το κατανοήσουν, τόσο με την μετάφραση, όσο και με τις αλλαγές στα σχήματα λόγου, τις εκφράσεις και την σύνταξή του.

Στη δεύτερη ομιλία το ΚΠ απευθύνεται κυρίως στους πολιτικούς της τοπικής αυτοδιοίκησης, ενώ το ΚΣ απευθύνεται και πάλι σε αναγνώστες μίας εφημερίδας ή ενός περιοδικού, αποκτώντας με τον τρόπο αυτό έναν πληροφοριακό-ειδησεογραφικό χαρακτήρα που λείπει από το κλητικό και συγκινησιακό ύφος του πρωτοτύπου. Είναι, επομένως, και εδώ αναπόφευκτο να υπάρχουν γλωσσικές προσαρμογές, για να μπορεί ο Έλληνας αναγνώστης να κατανοήσει τον ομιλητή.

3.4. Μεταφραστικά Προβλήματα και Επίλυσή τους

Όταν μιλάμε για μεταφραστικά προβλήματα δεν μπορούμε να αφήνουμε την κατάσταση τόσο γενική και γι' αυτό βάσει της Nord έχουν χωριστεί αυτά σε τρεις κατηγορίες: τα μεταφραστικά προβλήματα ως προς το πραγματολογικό, το πολιτισμικό και το γλωσσικό επίπεδο τους κειμένου. Βέβαια, υπάρχει και η κατηγορία των ιδιαιζόντων μεταφραστικών προβλημάτων, τα οποία δεν ανήκουν σε καμία από τις παραπάνω κατηγορίες. Έτσι, λοιπόν, με την κατιούσα αυτή σειρά έχουμε:

1. Τα πραγματολογικά προβλήματα, που προκύπτουν από τις διαφορετικές περιστάσεις των ΚΣ και των ΚΠ (Nord, 2014, σελ. 148).
2. Τα πολιτισμικά προβλήματα, που προκύπτουν από τις διαφορές των ΚΣ και των ΚΠ ως προς τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες που χαρακτηρίζουν τους διαφορετικούς πολιτισμούς του κοινού της Γερμανίας και της Ελλάδας (Nord, 2014, σελ. 149).
3. Τα γλωσσικά προβλήματα, που προκύπτουν από τις λεξιλογικές, τις συντακτικές και τις υπερτεμαχιακές διαφορές των δύο γλωσσών, στις οποίες γράφονται τα κείμενα (Nord, 2014, σελ. 150).
4. Άξια σημείωσης είναι και τα ιδιάζοντα μεταφραστικά προβλήματα, που σχετίζονται με συγκεκριμένες περιπτώσεις που δεν μπορούν να γενικευτούν, καθώς οι περιστάσεις και οι λύσεις τους είναι μοναδικές (Nord, 2014, σελ. 152).

3.4.1. Πραγματολογικά Προβλήματα

Το βασικό και κύριο πραγματολογικό πρόβλημα είναι η διαφορά στο ακροατήριο, στο οποίο απευθύνεται το κάθε ΚΠ και τα ΚΣ. Συγκεκριμένα, τα ΚΠ είναι δύο πολιτικοί λόγοι απευθυνόμενοι σε ένα συγκεκριμένο κοινό με ένα συγκεκριμένο μέσο. Η πρώτη ομιλία απευθύνεται στους παρευρισκόμενους στο Μάιντς και την γερμανοϊσραηλινή κοινότητα και η δεύτερη ομιλία στους πολιτικούς της τοπικής αυτοδιοίκησης που βιώνουν τον αντίκτυπο του μίσους και της βίας στη Γερμανία. Αντιθέτως, τα ΚΣ είναι άρθρα σε ένα περιοδικό, γεγονός που αλλάζει τρεις παραμέτρους: το κοινό, το μέσο και τις λειτουργίες των κειμένων. Το κοινό είναι οι αναγνώστες της εφημερίδας ή του περιοδικού που εκδίδονται οι λόγοι αυτοί και συνεπώς, το μέσο αλλάζει από προφορικό σε γραπτό λόγο. Αυτό επιφέρει πολύ μεγάλες αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο γίνονται αντιληπτά τα μηνύματα του Στάινμαϊερ, αφού δεν υπάρχει η ίδια ατμόσφαιρα ή βαρύτητα σε σχέση με τον πραγματικό χρόνο εκφώνησης των ομιλιών. Τέλος, τα ΚΣ, αν και έχουν τα ίδια λόγια και μηνύματα με τα πρωτότυπα, έχουν κυρίως πληροφοριακή λειτουργία, καθώς τα κείμενα δεν αφορούν άμεσα τους ενδιαφερομένους αναγνώστες, αλλά απλώς τους πληροφορούν για την πολιτική κατάσταση της χρονικής στιγμής του εκάστοτε κειμένου, ενώ, επιπλέον, οι Έλληνες αναγνώστες δεν βιώνουν την ίδια κατάσταση, αλλά ενημερώνονται απλά γι' αυτή μόνον ως εξωτερικοί παρατηρητές.

3.4.2. Πολιτισμικά Προβλήματα

Τα στοιχεία που διαχωρίζουν δύο χώρες δεν είναι μόνο η γλώσσα και η ιστορία τους, αλλά και ο πολιτισμός και η κουλτούρα τους, που συνήθως διαφέρουν κατά πολύ. Έτσι, λοιπόν, και στην περίπτωση των δύο ομιλιών, υπάρχουν στοιχεία που έχουν ένα συγκεκριμένο νόημα στα Γερμανικά, αλλά όχι στα Ελληνικά και την ελληνική κοινωνία και συνεπώς, μπορεί να παρουσιάζουν κενά νοήματος σε σχέση με τους Έλληνες αναγνώστες. Τέτοιες περιπτώσεις είναι το «Bellevue», που είναι το κάστρο που αποτελεί την έδρα της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης, και τα «Deutscher Städtetag», «Deutscher Landkreistag», «Deutscher Städte- und Gemeindebund», που αποτελούν γερμανικούς φορείς αγνώστους για τους Έλληνες.

Επίσης, υπάρχουν και παραδείγματα από την πρόσφατη ειδησεογραφία που χρησιμοποιεί ο Στάινμαϊερ, τα οποία δεν είναι πολύ γνωστά στην ελληνική κοινωνία, όπως η δολοφονία του

Προέδρου της Τοπικής Κοινότητας του Κάσσελ Βάλτερ Λούμπκε, η οποία ήταν και η αφορμή για την εκδήλωση όπου εκφωνήθηκε η ομιλία της 10.03.2020, η οργάνωση «Επανάσταση της Κέμνιτς» που εξαρθρώθηκε το 2018, αλλά και η επίθεση στο Χανάου. Για να γίνει, επομένως, πιο κατανοητό το ΚΣ ήταν αναγκαίο να προστεθούν πληροφορίες από το μεταφραστή, για να μπορέσει ο αναγνώστης να εγκλιματιστεί στον παλμό της γερμανικής κοινωνίας που μετράει θύματα βίας και μίσους.

Τέλος, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε και τη διαφορά στο πολιτισμικό υπόβαθρο των δύο χωρών, καθώς γίνεται λόγος για το ναζισμό, ως μία μαύρη σελίδα της γερμανικής ιστορίας, και το Ολοκαύτωμα, αναφορές οι οποίες γίνονται σε πρώτο πληθυντικό, γεγονός που σημαίνει ότι αφορά όλους τους Γερμανούς, και τον ομιλητή, αλλά προφανώς όχι τους Έλληνες, που μάλιστα υπήρξαν και θύματά του. Και βέβαια, στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερα η αναφορά του ομιλητή με την ιδιότητα ενός επίσημου εκπροσώπου του Γερμανικού κράτους, ότι οι Γερμανοί έχουν κάνει την αυτοκριτική τους, καθώς έχουν αναγνωρίσει, και ακόμη αναγνωρίζουν, την ενοχή και την ευθύνη τους για το Ολοκαύτωμα.

3.4.3. Γλωσσικά Προβλήματα

Τα γλωσσικά προβλήματα είναι η πιο σύνθετη κατηγορία προβλημάτων, καθώς σε αυτήν περιλαμβάνονται όχι μόνο λέξεις και εκφράσεις χωρίς αντιστοιχία, αλλά και η σύνταξη πολλών προτάσεων, που διαφέρει σε πολλές περιπτώσεις ανάμεσα στα Γερμανικά και στα Ελληνικά. Γενικότερα, τα γλωσσικά προβλήματα χωρίζονται σε πολλές υποκατηγορίες που κάθε μία δημιουργεί τις δικές της δυσκολίες. Τέτοιες κατηγορίες είναι: οι εκφράσεις, τα σχήματα λόγου, οι σύνθετες λέξεις, τα στοιχεία προφορικού λόγου, η σύνθετη ή ιδιαίτερη σύνταξη και οι λέξεις χωρίς άμεση μετάφραση. Εκφράσεις όπως «Meine Damen und Herren», που δεν μεταφράζεται ακριβώς γιατί ο πληθυντικός των κτητικών επιθέτων έχει στα Ελληνικά διαφορετική κατάληξη στο κάθε γένος (αρσενικό και θηλυκό). Επίσης, άλλες εκφράσεις, όπως «bei uns zu Hause», «aufs Spiel setzen», «aus der Sofaecke», «landauf und landab», «gang und gäbe», «aus hart auf hart kommt», «mürbe zu werden», «den Rücken zu stärken» δημιουργούν πολλά προβλήματα, γιατί δεν αποδίδονται ακριβώς, καθώς δεν έχουν πάντα αντιστοιχία με ελληνικές εκφράσεις, πράγμα που σημαίνει την περιγραφική μετάφρασή τους και την απώλεια του στοιχείου της αμεσότητας από το μετάφρασμα. Έτσι, δεν είναι πάντα εύκολα αντιληπτό το νόημά τους, γιατί είναι δύσκολο να

γνωρίζει και να αισθάνεται κανείς όλες τις εκφράσεις μίας γλώσσας που δεν είναι μητρική του. Τα σχήματα λόγου, αν και όχι τόσο συχνά, αποτελούν ένα σημαντικό κομμάτι των πολιτικών λόγων και η μετάφρασή τους δεν είναι πάντα επιτυχής, όπως στο «Wie passend...Und wie passend». Αντίστοιχα, δυσκολίες δημιουργούν και οι σύνθετες λέξεις, που χρησιμοποιούνται πολύ συχνά από τους Γερμανούς, όπως «Wehrmachtsoffizier», «Beweisaufnahme», «Haundlungsspielräume», «Bürgersprechstunde», «Terrorat», «Bürgernähe», «Geltungssucht», «Themenkojkturen». Σε αυτά προστίθενται και τα στοιχεία προφορικού λόγου, τα οποία είναι παρόντα και στα δύο κείμενα και δυσκολεύουν την απόδοση τους, γιατί δεν τηρούν πάντα τους συντακτικούς κανόνες και δεν είναι πάντα υπαρκτό ή στη σωστή θέση, το ρήμα ή το υποκείμενο. Μπορεί ακόμα και η σημασία ενός υπάρχοντος ρήματος να αλλάζει, καθώς μπορεί να αποκτάει συγκεκριμένη σημασία ανάλογα με το περικείμενό του. Τέτοια στοιχεία είναι τα «dass die Verbindungen...sind als zuvor», «Der Austausch ist eng, die Verbindungen vielsichtig», «andere nach Europa, viele zu uns nach Deutschland», «Ein Klima der Empörung und Enthemmung...ein Klima», «Wir müssen Zivilität verteidigen, Anstand und Vernunft zurückgewinnen», «die sich engagieren für die Stadt oder für die Region». Ιδιαίτερα προβληματική κατάσταση δημιουργείται από τη σύνθετη και ιδιαίτερη σύνταξη σε ορισμένα κομμάτια του κειμένου όπως «Deshalb werde ich morgen...nicht abreißen», «so unfriedlich die Welt auch sein mag». Τέλος, το δυσκολότερο πρόβλημα, αν και όχι τόσο συχνό, είναι οι περιπτώσεις μη δυνατής μετάφρασης μία λέξης από τα Γερμανικά στα Ελληνικά, χαρακτηριστικό παράδειγμα των οποίων είναι το «mal» στην πρόταση «Die Angriffe sind mal ideologisch, mal einfach von rasender Wut getrieben», αλλά και περιπτώσεις όπως το «Zivilität» που υπάρχει ως έννοια στα Ελληνικά, αλλά όχι μονολεκτικά με το ίδιο νόημα.

3.4.4. Ιδιάζοντα Προβλήματα

Υπάρχουν βέβαια και μεταφραστικά προβλήματα που δεν ανήκουν σε καμία από τις τρεις παραπάνω κατηγορίες. Σε αυτά ανήκουν το «auf Open Days deutsch-israelischer Start-Ups», όπου χρησιμοποιούνται αγγλικοί όροι χωρίς μετάφραση και είναι στην κρίση του μεταφραστή το αν θα μεταφραστούν ή θα μείνουν αυτούσια, και το «deshalb das Wort “gemeinsam” auf der Einladungskarte», όπου ο συγγραφέας παίρνει μία λέξη του τίτλου «gemeinsam gegen Hass und Gewalt», που έχει μεταφραστεί ως «ενωμένοι κατά του μίσους και της βίας». Στη φράση αυτή,

παρ' όλο που η ελληνική και γερμανική πρόταση έχουν το ίδιο νόημα, η λέξη «gemeinsam» δεν σημαίνει κυριολεκτικά «ενωμένοι», αλλά το «ενωμένοι» χρησιμοποιείται ως μετάφραση στο «gemeinsam» στο συγκεκριμένο κείμενο για να αποδώσει το νόημα, που θέλει να διαβιβάσει ο ομιλητής.

Επίλογος – Συμπεράσματα

Η αμεσότητα του προφορικού λόγου του Στάινμαϊερ καταφέρνει να μεταφέρει το μήνυμά του στους ακροατές της γερμανικής γλώσσας, πράγμα που πολλαπλασιάζει την ευθύνη του μεταφραστή να διαβιβάσει το ίδιο μήνυμα και στο ελληνικό ακροατήριο. Στόχος του Στάινμαϊερ είναι να διατηρήσει τη συνοχή της γερμανικής κοινωνίας, η οποία τα τελευταία χρόνια υφίσταται πρωτοφανείς εκφάνσεις μίσους και βίας. Πέρα από τη δολοφονία του Βάλτερ Λούμπκε, η Γερμανία βίωσε τις μαζικές επιθέσεις τόσο στο εμπορικό κέντρο κοντά στο Μόναχο τον Ιούλιο του 2016, όσο και στη χριστουγεννιάτικη αγορά του Βερολίνου το Δεκέμβριο του 2016, την επίθεση στη Χανάου το 2020, ενώ νωπές είναι ακόμη και οι μνήμες από τις επιθέσεις μίσους και βίας στη Γαλλία με τη δολοφονία καθηγητή Λυκείου, εξαιτίας των αναφορών του στα σκίτσα του Μωάμεθ ή με τις επιθέσεις παλαιότερα στο Charlie Hebdo και στο Bataclan. Έχοντας αυτά τα περιστατικά υπόψη, είναι λογικό να συμπεράνουμε ότι δεν είναι όλοι οι πολίτες πρόθυμοι ή έστω δεκτικοί όσον αφορά στις αποφάσεις των πολιτικών της κεντρικής πολιτικής σκηνής της Γερμανίας για ενσωμάτωση των μεταναστών, σε μεγάλο δε βαθμό αυτό οφείλεται και στον τεράστιο αριθμό μεταναστών που εισέρχονται στη χώρα. Το μήνυμα, επομένως, του Στάινμαϊερ ως Υπουργού Εξωτερικών της Γερμανίας είναι αυτό της ενότητας, της κατανόησης και της ενσυναίσθησης μεταξύ των κυβερνώντων και των λαών, όπως ακριβώς λειτούργησε το μήνυμα αυτό και πριν πέντε δεκαετίες μεταξύ του Ισραήλ και της Γερμανίας. Αυτή την ίδια γραμμή προσπαθεί να ενισχύσει ο Στάινμαϊερ και ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας σ' ένα άλλο, εσωτερικό πια, πεδίο, μεταξύ των πολιτών και των πολιτικών της τοπικής αυτοδιοίκησης της Γερμανίας που, ως φύσει και θέσει εγγύτερα στους πολίτες, καθίστανται εν τέλει «αποδιοπομπαίοι τράγοι», πληρώνοντας το κόστος των πολιτικών αποφάσεων της κεντρικής ομοσπονδιακής κυβέρνησης, έχοντας ως καθήκον αλλά και δικαίωμα να προστατευτούν από το μίσος και τη βία που απειλεί τους ίδιους και τις οικογένειές τους. Και βέβαια, το κύρος και ο πειστικός λόγος του Στάινμαϊερ, ο οποίος ξέρει πάντα να βρίσκει το στόχο του στη λογική και στο συναίσθημα των Γερμανών

πολιτών, μοιάζει να πέτυχε και πάλι το αναμενόμενο, ν' αποχωρήσουν δηλαδή όλοι από την εκδήλωση με ενθουσιασμό και αισιοδοξία για το μέλλον!

Βιβλιογραφία-Ιστογραφία

- 1) <https://www.ertnews.gr/dimosio-vima/arthrografia/analysis-n-meletis-ta-aitia-poy-prokalesan-ti-ne-a-anaflexi-sti-mesi-anatoli/>
- 2) «Ραγδαία κλιμάκωση της βίας στη Μέση Ανατολή», EURONEWS, 12/05/2021
- 3) Anthony H. Cordesman, «Israel and the Palestinians: From the Two-State Solution to Five Failed “States” », 26, 05, 2021
- 4) Tamara Cofman Wittes, «This is what the death of the two-state solution looks like», 14/05/2021
- 5) https://en.wikipedia.org/wiki/Murder_of_Samuel_Paty
- 6) DEUTSCHER STÄDTE - UND GEMEINDEBUND, HASS, BEDROHUNGEN & GEWALT GEGEN KOMMUNALPOLITIKER*INNEN
- 7) Archive, Israel Mum on Bonn’s Nomination of Rolf Pauls As German Ambassador, 21/06/1965
- 8) 50 Jahre deutsch-israelische Beziehungen – Rede von Außenminister Frank-Walter Steinmeier vor dem Deutschen Bundestag, 07/05/2015
- 9) Walter Lübcke: Far-right suspects in court over politician's murder, 16/06/2020
- 10) <https://edition.cnn.com/2016/07/22/europe/germany-munich-shooting/index.html>
- 11) <https://www.bbc.com/news/world-europe-51571649>
- 12) <https://www.nytimes.com/2016/12/23/world/europe/berlin-anis-amri-killed-milan.html>
- 13) Christiane Nord, Text Analysis in Translation, Δεύτερη έκδοση, NY 2005